

ШЫН

Совет Эвилелиниң Коммунистг партиясының
Тыза область болгаш Кызыл хоорай комитеттериниң,
ажылчы чоннар депутаттарының область Советиниң органы

1953
август
25
ВТОРНИК
№ 165 (2850)
БРТ89 20 КОП.

УЛЕТПҮР БУДУРУЛГЕЛЕРИНИҢ АЖЫЛЫНЫҢ БЕДИК ТЕМПИЛЕРИ БОЛГАШ ШЫНАРЫ ДЭЭШ

Совет Эвилелиниң улус ажил-агыйы чара, улам-на күчүлүг көдүрүшкүнүн оруу-биле чоруп олурар. Бешки бешчыл планынын талазы-биле партияны XIX съездинин директивалары улетпүрүн болгаш социалистг экономиканың бүгү адырларының бедик темптерин, улустун материалдыг чаагай байдалынын болгаш культуразынын соо-саал чок өзүлдезин көрүп турар. Коммунистг партия биле Совет чазак совет кижилерин чаагай байдалының дугайында могаг чок сагыш-салышкынын илередиң турар. ССРЭ-ниң Дээди Советинин бешки сессиязынга чугаалангаш Совет чазактын баштыңчызы эш Г. М. Маленков беш чыл планының онаалдазын элээн мурнап күүседиптер шак иңди хемчээлдерге улус хергелдинин чүүдлеринин бүдүрүлгезин калбартырынын сорулгазы амгы үеде туруп турар деп чугаалаан. Оон-биле кады эш Маленков «Ыңчалза-даа хергелдин чүүдлеринин бүдүрүлгезинин чангыс сан талазы-биле өзүлдезинге сеткил ханып болбас. Улустун хергелдинге ажилгаар бүгү улетпүр бараанарының шынарының дугайында айтыры оон тудак чок чугула улуг ужу-дузалыг» деп онзалат демдеглезин.

Бистин область дыка хөй бүдүрүлгелериниң продукцияны үндүреринин, бот-үенин чингедиринин болгаш продукциянын шынарынын талазы-биле доктаатынган онаалгаларын күүстөй турар. Чижээлээрге, Кызылдын ыш заводунда чылдын башкы чартынын бүдүрүлгө плазы чүгө 68,7 хуу күүсетинген, а продукциянын бот-үенинин чингелдезин планда 7,8 хуу көргөңүнчү орунуга, чүгө 0,7 хуу чедирген. Алга заводунда чылдын башкы чартынын бүдүрүлгө плазы чүгө 84 хуу күүсетинген, мычарга чартык чылдын планын 103,6 хуу, июль планын 110 хуу күүсеткен. Даара-ылга комбинадинга продукциянын бот-үенин чингедир талазы-биле онаалга чартындан бестин эвээш күүсетинген. Ол бүдүрүлгелеринин партия организациялары болгаш ажил-агый удурткучлары продукциянын бот-үенин чингедиринин болгаш шынарын бедидеринин дугайында чогуур сагыш салышкынын илеретпей турар болгаш ол чугула ажил-херек дээш харысалганы бедитпей турар.

Чадаананың улетпүр комбинадин директору эш Цвелев бүдүрүлгенин ажилыга бедик шынарлыг көргүзүлдөр дээш демисешпей турар. Бай-Хаактын эш Коваленко директорлаан улетпүр комбинады хожудаашкынын узуткап албайн турар. Ол бүдүрүлгө он-он мун рубльдин продукциянын чедир бербойн чартык чылдын планын чүгө 68 хуу күүсеткен. Чылдагааны чүгөлд дээрге, комбинадтын удуртулганы ажил-чыннарнын ортузунга социалистг чарышты организацияларын, бүдүрүлгенин сагыла-чурумун болгаш камналганын чурумун шыңгы сагыр дээш ажил-агыйы эвес болгаш төгөчлөгөч чорук-биле демисешпей турарында. Чамдык кылымдардын, ылангыя чазап кылган чүүдлерин эртээ улуг, стандарт-биле дүшпес.

СЭКП обкомунда болгаш облкүүскомда

Мад чемиян белеткелинин август 20-ге чедир беш хонуктун түнелин СЭКП обкому болгаш облкүүскомго чугаалашка. Чөөн-Хемчик районун Жданов аттыг, Улуг-Хем районун Мичурин аттыг колхозтар сизген белеткелинин болгаш сизос салышкынын планын 100 хуу күүсеткенин демдеглезин. Тожу, Эраин, Чаа-Хөл районнар мал чени белеткээрин беш хонукта өстүрген.

Ыңчалза-даа, районнарнын хөй нуруузунда, ылангыя Эвүр, Сүт-Хөл, Тес-Хем, Кызыл районнарда мал чениниң белеткелин дыка оожум чоруп, сизген белеткелинин темпизин беш хонук санында-ла кудурадып турар. Партия райкомнарнын болгаш райкүүскомнарнын хемчег албаанындан Бай-Хаак, Сарыг-Сеп, Чадаана МТС-тер сизген кезилдезин шуут сок саткан.

Мал чени белеткээринин темпизин күштелдирер талазы-биле сонгаарладып болбас хемчеглер алырын партия райкомнарынга болгаш райкүүскомнарга СЭКП обкому бол-

хевир-бүдүжү көрүш чок, оон ужурундан эки таратынмайн турар деп чүведе кайгамчыктыг чүве чок. Бүдүрүлгелеринин ажил-чорудулганын экижидеринин айтырылары ажил-агый удурткучларынын болгаш партия организацияларынын кичээңгейинин төвүнге турар ужурулуг. Сорулга чүл дээрге, бүдүрүлгелеринин директорлары болгаш партия организациялары бүдүрүлгенин техникасыңгыч болгаш экономикасыңгыч ханылап, продукциянын чавыс шынарынын күш-ажылды багай организациялап турарынын болгаш бот-үенин улугтары чорукту болдуруп турар янзы-бүрү чидиргелерин тодаргай чылдагаанарын ыяк тайылбырларын болур.

Улетпүр бүдүрүлгелеринин ажилыга экономика талазы-биле бедик көргүзүлгелерин хандырап төлөөдө, оларнын ажилын техниканын шың эвес ажылгаар чорукту, ажилчынарнын анаа тура бээр чоруп болгаш продукцияны үрей кылар чорукту болдурбас кылдыр организациялап эргежок чугула. Деримелдерин, чинг-этти, материалдарын, оттулар чүүлдү, электри энергияны ажылгаарынын мурнакчы техника-экономиктин нормаларын чедип алырын оралдажыр херек.

Партия, профвилелер организацияларынын, ажил-агый удурткучларынын хүлээлгези—ажылчынарнын социалистг өңчүлү камныг көөрүнүн, күш-ажылдын бүдүрүлгөүлүнүн өзүлдезин шактыктап турар чылдагаанарын дүрген-не узуткаарынын, үнелиг дүржүлгаларын хүн-бүрүдө өөрениринин болгаш ону ажилчынарнын ортузунга лептерелеринин өзүлдезин кижиздери болур.

Бүдүрүлгелеринин чедирининин ажилдарыга улуг роль мастерге хамдарышты турар. Мастер дээрге, бүдүрүлгөдө кол кижилер болур деп партия биле чазак хөй удаа айтып келген. Ындыг турбужа, бистин бүдүрүлгелеринин дыка хөй директорлары болгаш партия организациялары мастериниң ролун бедидеринин чедип албайн турар болгаш оон ажилчыны боттук дузаны чедирбейн турар. Мастер бүрүзү ажилдын аңаа бузуреткен участогу дээш харысалганын бүгү долууун медегер билиин, шылардыг көргүзүлгелерин доктаамал сонуурап, техникти депшилгенин илеретпей дамчыдыкчызы болуру, бүдүрүлгөдө янзы-бүрү хевиринин чептерининге удур шитпирлиг демиселди чорудары база чугула.

Совет Тыванын улетпүр ажилдакчыларынын хүлээлгези—бүдүрүлгелеринин ажил-чорудулганын экижидер, коммунистг партияныг болгаш Совет чазактын салган сорулгаларынын чедирининин күүсөлдөзин хандырап дээш социалистг чарышты улам-на калбартыры болур.

Ийн-үш чылдын дүргүзүндө чонун аш-чөм улетпүр бараанары-биле долу хандыртарынын улус-биле бедидер—совет улустун күженишкенин партиянын болгаш чазактын мобилизастап турары сонгаарлатынмас, бирги чергенин сорулгазы шак ындаг болуп турар. Улетпүр бүдүрүлгелеринин ажилын чогуур бедикчө көдүрер дээш бүгү хемчеглерин алыры эргежок чугула.

Мал чениниң белеткелинин өзүлдезин районнарда куду болуп турарын барымдалаш, шилчир Кызыл тукту кайы-даа районга тывыспас деп СЭКП обкому болгаш облкүүском шитпирлээн. Партия обкомун болгаш облкүүскомун колхозтар аразында шилчир Кызыл тугун Чөөн-Хемчик районун Жданов аттыг колхозунга хөвээр артырган. Ол колхоз мал чениниң белеткелин беш хүнде 5,7 хуу өстүргөн.

Областың тараа шөлдеринде

Тараа дужаалагынын планын ажыр күүсеткен

Улуг-Хем районун Хайраканда улгатыр катышкан Калинин аттыг колхозтун № 1 болгаш № 2 бригадалар күсүк дүжүт ажаап алышкынын чидирг чокка ажаап алыр, күрүнеге дужаар тараа планын хуусаа бетинде үзе санажыр, келир чылдын үрезин уруушкунун культуларал аайы-биле үзөр дээш боттарынын аразында социалистг чарышты салып алган ажилдап турар.

Бо чылдын августун 1-ден 10-га чедир 192 гектар тарааны көзүп, районун тараа белеткээр пунктузунда 20 тонна тарааны сөөрттүп чедирген. Олар чүгө дүжүт ажаап алышкынын кызымаккай ажилдап турар эвес, харын бригадаларда хана солунарын, агитхуудустарын үндүрүп, көргүзүг сабыраларын хүн-бүрү үндүрүп турарлар. МТС-тин аныяк комбайнбөрү комсомолчу Ю. Тяньков бодунун элчээндө комбайн-биле тараа кестирер ажил нормазын хүнде 125 хуу күүседип, мурнакчыларын бирээинде санадып турар.

Кызымаккай күш-ажыл-биле

Кызылдын көдээ районун Көж-Тейде «Совет Тыва» колхоз дүжүт чидирг чокка дүрген ажаап алыр сорулга-биле организациястыг кирген.

Дүжүт ажаап алышкынын үезинде партиянын полит-массалыг ажилдарын улам күштелдирип, солун номчулгаларын, ылангыя ССРЭ-нин Дээди Советинин V сессиязынын материалдарын болгаш эш Маленковтун илеткелинин дугайында бестеларны болгаш номчулгаларын кылып, агитхуудустарын, хана солунарын үндүрүп, көргүзүг сабыраларын организациялап турар. Аргаттар болгаш тус-тус кижилер аразында социалистг чарышты калбартып турар. Оон түнелдериниң айванда үндүрүп турганынын ачызында «Совет Тыва» колхозтун колхозчулары натура төлөварин-биле катый күрүнеге тараа дужаарынын планын долдуур күүсеттишпаан, 6.600 килограмма хире тарааны артыкка дужаап, күрүне мурнунга хүлээлгезин эрестиг күүсеткенер.

Школачылар тараа кезилдезинде

САРЫГ-БҮЛҮҢ (Телефон-биле). Эраин районун «Сталинчы орук» колхозтун тараазы массалык-биле быып, колхозчуларын күжү чедирпейн турарын көргөш, өөредилге чылы эгелээге чедир колхозтун дүжүдүн чидирг чок дүрген ажаап бээр деп колхозтун школачы уруулары шитпирлэп алганар.

20 ажыг школачылар эш Чыргал оолдун удуртулганы-биле «Сталинчы орук» колхозтун Ак-Довуракта тараазын хол-биле кезип кирген. Школачылар боттарынын хире шаа-биле аажок кызып, харын улуг шижилерден шоолуг-ла хожудавайн колхозка биче эвес дузаны көргүзүп турарынын ачызында «Сталинчы орук» колхоз 17 гектарнын тараазын кестипшаан, күрүнеге 5 тонна хире тарааны дужааган.

Эш Иванцовтун агрегадында

Каа-Хем районда «Октябрь 30 чыл ою» колхозтун тараа ховуларында үш комбайнар ажилдап турар. Ол комбайнарда тарааны чидирг чокка ажаап алырынга таарышкан байдалды тургускан.

Колхозтун тараа шөлүндө эш Иванцовтун агрегады дүжүтү чидиргилге ажаап ап турар. Оргу-декия шөлүдү тарааларын кезерде 15—30 сантиметр хире чөрин тарааларын хөвээр арттырып каап турар чүүдлер бар. Тарааны кезерде комбайнын кезер шөлүнүн хемчээлин улугтырап, хөвээр аппараттарын кудулатыншаан, мотовикти брезент-биле шывар болза, тараанын чидиргилери чок болур. Агрономнар эштер Брачин биле Банкова болгаш колхоз даргазы эш Волков олар тараа ажаап алышкынында чидиргилерин дарый узуткаарыне шыңгы хемчеглерин албайн турар.

Тараа ажаап алышкынында чидиргилерин кыска хуусаада чок кылдырышчы дүрген хемчеглерин алыры—МТС директорунун, колхоз баштаар черинин болгаш ында трактор бригадазынын чугула сорулгазы болур.

Совет Чазак биле Герман Демократтыг Республиканың Чазак Төлээлеринин аразында чугаалажышкынар дугайында СОВЕТ-GERMAN ДЫЦНАДЫГ

Август айның 20—22-де Москвага Совет чазак биле Герман Демократтыг Республиканың чазак төлээлеринин аразында чугаалажышкынар болуп эркен.

Совет таладан чугаалажышкынарга ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Г. М. Маленков ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазынын бир дугаар оралакчызы, Даштыкы Херектер министри В. М. Молотов, СЭКП Төп Комитетинин Секретары Н. С. Хрушев, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазынын бир дугаар оралакчызы болгаш Камгалал министри Н. А. Булганин, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазынын бир дугаар оралакчызы Л. М. Каганович, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазынын оралакчызы болгаш Иштики болгаш Даштыкы садыг министри А. И. Микоян, ССРЭ-нин Күрүне План Комитетинин даргазы М. З. Сабуров, ССРЭ-нин Саң министри А. Г. Зверев, ССРЭ-нин Германияда Дээди комиссары элчин В. С. Семенов олар киришкенер.

Герман Демократтыг Республиканың таразындан дугуржушкунга Герман Демократтыг Республиканың Премьер-Министри Отто Гротеволь, Премьер-Министринин оралакчызы Вальтер Ульбрихт, Премьер-Министринин оралакчызы Отто Нушке, Премьер-Министринин оралакчызы болгаш Тудуг министри доктор Лотар Болы, Премьер-Министринин оралакчызы болгаш Саң министри доктор Ганс Лох, Көдээ болгаш Ыяш ажил-агыйынын министри Ганс Рейхельт, Даштыкы болгаш Иштики герман садыг министри Курт Грегор, Металлургия болгаш Даг-руда үлетпүрүнүн министри Фриц Зельбманн, Күрүнеинин план комиссиязынын даргазы Бруно Лейшнер, ГДР-нин Москвада дипломаттыг төлээ черинин баштыкы Элчин Рудольф Аппельт, Хостуг немец профвилелдеринин Катжыжышкынын даргазы Герберт Варнке, Демократтыг Германиянын национал фронтунун национал чөвүлелинин даргазы Проф. Э. Корренс, Хостуг немец ныяктар эвилелинин Төп Чөвүлелиниң даргазы Эрих Хонекер, Германиянын демократтыг херэжениннин эвилелинин төлээзи Илга Тиле, ГДР-нин Даштыкы херектер министрствозунун ажилдакчызы Петер Флорин олар киришкенер.

Чугаалажышкынар чоруп турда Совет Эвилели-биле Герман Демократтыг Республиканың аразында харылзааны хөгжүдөринге хамдарышкан чугула айтырыллар, а база ол ышкаш герман айтырынга янгитизи-биле холбашкан шитпирлээр эргежок болуп келген айтырыллар чугаалаштынган.

Чугаалажышкынар бот-боттарынайралдыг бидиринин болгаш чуректин ханызындан изиг күлээлин демдээ-биле эркен.

Европага дайыннын доозулганынын сөөлүндө 8 чыл эртен турбужа, Германия тайбын керээзи чок, Барыш болгаш Чөөн ийн талаларга чарданган болгаш өскө күрүнеге холбаштыр дең эвес байдалды ээлеп турар ындагы шың эвес чорук чок кылдынган турарынын дугайында долу дугуржулга чедип алдынган. Ол сорулга-биле чоокку үеде тайбын конференция чылдынган турар ужурулуг, оон-биле кады тайбын керээзин белеткээринин, бүгү чадаларыга болгаш тайбын конференциязынга Германиянын төлээлекчилери киржирин хандырган турар ужурулуг. Германиянын национал чангыс эвин тайбын болгаш демократтыг эгелерге катап тургузарынга Чөөн болгаш Барыш Германиянын аразында шуут дугуржулганын аргазы-биле түр нити-герман чазак тургустунган турар ужурулуг, оон кол сорулгазы немец улус даштыкы чурттарнын шактыкташкыны чокка чангыс эптиг демократтыг болгаш тайбынга ынакшылдыг Германиянын хөй-ниити база күрүне тургузуун дугайында айтырыгы боду шитпирлээр хостуг нити-герман сонгулаларын белеткээр болгаш эртерери болур.

Дайыннын уржуу-биле холбашкан Германиянын санэкономиктиг хүлээлгелерин чингедирин дугай-

ында Совет чазактын санадын Герман Демократтыг Республиканың чазак төлээлери улуг ханышкыны болгаш өөрүшкүлө-биле хүлээп алганнар.

Чугаалажышкынар чоруп турарынын үезинде ийн талалар Герман Демократтыг Республиканың улус ажил-агыйынын моон сонгааргы хөгжүлдезинге болгаш оон чоңунун материалдыг хөгжүлдезинге бедидеринин херээңге дуза көргүзөрине улаанган чамдык политиктиг болгаш экономиктиг хемчеглерин ап чорударын чөпшээрешкен Герман Демократтыг Республика эртен чылдарын иштинде Совет Эвилелиниң мурнунга бодунун хүлээлгелерин ак-сеткилди күүседип турганын болгаш немец демократтыг күштерин күженишкенин ачызында Герман Демократтыг Республика Европага тайбын дээш демиселдин чугула фактызы болганын база барымдалап көргөн.

Совет чазактын шитпирди-биле моон адаанда хемчеглер баш бурунгаар көрдүнгөн:

1954 чылдын январь 1-ден эгелээш Герман Демократтыг Республиканың дайын шүүдөли тыртарын соксадыры; Германияда совет бүдүрүлгө черлерин ГДР-нин өңчүзү кылдыр халас шилчидип бээр;

Совет шериглеринин ГДР-нин демисээрине тараары-биле холбашкан ГДР-ниң чарылгалынын чезилин Герман Демократтыг Республиканың Күрүне бюджетинин орулгаларынын 5 хуузунал ашпас түнге чедир кыздары;

1945 чылдан эгелеп тывылган даштыкы ээлеп чарыгдалар талазы-биле өрелерин төлээринде ГДР-ниң хостаары;

Дайын сөөлүндөгү күрүне өрелерин Совет Эвилелинге төлээринде Германиянын хостаары;

Бо бүгү-биле холбаштыр чедип алдынган дугуржушкунун протоколунга ийн талалар ат салганнар, ол протокол моон-биле кады парламенттиг турар.

Чугаалажышкынар чоруп турар үеде Совет Эвилели биле Герман Демократтыг Республиканың аразында экономиктиг болгаш культурадыг, эртем-техниктиг кады ажилдакчылыгы быжылгаарыга болгаш хөгжүдөринге холбашкан элээн каш өскө-дө айтырылган талазы-биле дугуржулга база чедип алдынган.

Ылангыя ам үеде туруп турар садыг дугуржулгазынга немештир 590 миллион хире туняг бараанарын, оон иштинде аш-чөм бараанарын, хөмүр даштыкы, металлдарын, прокандын мес-холаны, свинецти, алюминийин, хөвөнни болгаш өскө-дө бараанарын 1953 чылда Совет Эвилелинде Герман Демократтыг Республикага үндүреринин дугайында дугуржулга чедип алдынган.

Совет чазак 485 миллион рубль түнүг чезлини, оон иштинде 135 миллион рубльди хостуг акша-биле Герман Демократтыг Республикага тывыскан. Чээли чылда ийн хууга үндөздөп 1955 чылдан эгелээш ийн чыл болгаш-ла дедир төлээр кылдыр бердинген.

Герман Демократтыг Республиканың чазак төлээлеринин дилээн өзүгаар моон адаанда дугуржулга чедип алдынган.

Дайын үезинде кем-буруу кылганы дээш шитпирген тайбынга болгаш кижилер төрөлгөтенге удур онза аар-берге кем-буруу кылган, кеземче хуусаазын яавабыла эртер ужурулуг кижилерден өскө немец туттурган шериглерин кеземче хуусаазындан моон сонгаар хостеар талазы-биле доктаатынган чурум өзүгаар хемчеглер алдынар.

Совет Эвилели биле Герман Демократтыг Республиканың аразында герман улустун чангыс эптиг, тайбынга ынакшылдыг, демократтыг Германия дээш демиселинин даңгыжы болур найралдыг байдалдарны быжылгаарыне болгаш улам хөгжүдөрине кызыдышкынын кылбашпаан, ийн талалар ССРЭ-нин Берлинде дипломаттыг төлээ черин база ГДР-нин Москвада дипломаттыг төлээ черин элчин черлери кылдыр чаартып тургузарынын болгаш элчинер солтуруунун дугайын дугурушканнар.

Герман Демократтыг Республиканың Чазак Төлээлеринге алдар болдурган Г. М. Маленковка болган дүштеки шайлалга

Август 22-де ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Г. М. Маленков Герман Демократтыг Республиканың Чазак Төлээлеринге алдар кылдыр Кремльде дүштеки шайлалга тургускан.

Дүштеки шайлалгага немец таладан киришкенер болза: Премьер-Министр О. Гротеволь, Премьер-Министринин Оралакчызы В. Ульбрихт, Премьер-Министринин Оралакчызы О. Нушке, Премьер-Министринин Оралакчызы болгаш Тудуг министри Л. Болы, Премьер-Министринин Оралакчызы болгаш Саң министри Г. Лох, Көдээ болгаш Ыяш Ажил-агыйынын министри Г. Рейхельт, Иштики болгаш Даштыкы герман Садыг Министри К. Грегор, Металлургия болгаш Даг-руда үлетпүрүнүн Министри Ф. Зельбманн, Машина тудуушкунун министри Г. Циллер, Күрүнеинин План Комиссиязынын даргазы Б. Лейшнер, Герман Демократтыг Республиканың Москвада дипломаттыг элчин черинин баштыкы Элчин Р. Аппельт, хостуг немец профвилелдеринин Катжыжышкынын Даргазы Г. Варнке, Демократтыг Германиянын Национал Фронтунун Национал Чөвүлелиниң Даргазы Э. Корренс, хостуг немец аныяктар Эвилелинин Төп Чөвүлелиниң Даргазы Э. Хонекер, Германиянын демократтыг херээженер Эвилелинин төлээлекчизи И. Тиле, Герман Демократтыг Республиканың Даштыкы Херектер Министрствозунун ажилдакчызы П. Флорин, Төлээлеринин секретары Л. Эйзенманн, Герман Демократтыг Республиканың Даштыкы Херектер Министрствозунун Протокол Килдизинин начальниги Ф. Тун.

Совет таладан дүштеки шайлалгага киришкенер болза: К. Е. Ворошилов, В. М. Молотов, Н. С. Хру-

шев, Н. А. Булганин, Л. М. Каганович, А. И. Микоян, М. З. Сабуров, М. Г. Первухин, Н. М. Шверник, М. А. Сулов, П. К. Пономаренко, П. Н. Пестель, Н. Н. Шталайн, А. М. Пузанов, И. Ф. Тевосьян, С. Н. Круглов, А. Г. Зверев, А. Н. Косыгин, М. М. Тихомирнов, М. А. Яснов, Совет Эвилелинин Маршалы В. Д. Соколовский, ССРЭ-нин Даштыкы Херектер Министринин Оралакчызы А. А. Громыко, Иштики болгаш Даштыкы Садыг Министринин Оралакчызы И. Г. Кабанов, ССРЭ-нин Германияда Дээди Комиссары Элчин В. С. Семенов, ВЛКСМ ТК-нын Секретары А. Н. Шелепин, ССРЭ-нин эртемнер Академиязынын президентизи А. Н. Несмеяков, ССРЭ-нин Дээди Советинин Президиумунуң кезигүнү З. А. Лебедева, ужу-чүүлдүн Маршалы П. Ф. Жигарев, артиллериянын Маршалы М. И. Неделин, Адмирал Н. Е. Басистый, чогаалчы А. А. Сурков, академик А. И. Опарин, ССРЭ-нин Даштыкы Херектер Министрствозунун коллегия кезигүнү Г. М. Пушкин, ССРЭ-нин Иштики болгаш Даштыкы Садыг Министрствозунун Герман Демократтыг Республикада төлээлекчизи И. Ф. Семичастнов, СЭТА-нын харысалгалыг удурткучу Н. Г. Пальгунов, ССРЭ-нин Даштыкы Херектер Министрствозунун Протокол Килдизинин Эргелекчизинин хүлээлгезин күүседип турар В. В. Пастов, ССРЭ-нин Даштыкы Херектер Министрствозунун III-ку Европа Килдизинин Эргелекчизинин Оралакчызы М. Г. Грибанов.

Дүштеки шайлалга чылыг, найралдыг байдалга эркен Г. М. Маленков биле О. Гротеволь сөстөр солушканнар.

Партия организациясынын колхозчу актив-биле ажилынын дуржулгазы

Партиянын политиказын, шылга-рангай марксисчи-ленинчи өөрдигин амырдалга боттандыра, бистия Төрөөн чуртувуска коммунизмни тургуз талазы биле партиянын XIX съездинини шиптирлерин, партия Уставынын негеделерин хажык чок күүседир дээш партия организация-ларынын масса ортузунга партияжи-политиктиг болгаш партияжи-органи-зациястыг ажил-чорудууларынын че-дишкенин болуру активке доктаа-мал даанырындан улуу-биле хамаар-гыт.

Оон тодаргай бадыткалын Бай-Тайга районун «Победа» колхоз-та партия эге организациясынын (секретары эш Адыг) колхозчу ак-тив-биле ажилынын дуржулгазын көргүзүп турар. Колхозту организас, ажил-агы талазы-биле быжыглаа-рын дүргеделир төлөдө, колхозчу массаларын ортузунга партияжи салдарын доктаамал күштелдирер, политик-массалык тайылбыр ажил-дарын беддери негетирер. Бо чугу-ла сорулганы күүседир дээш «По-беда» колхозта партия эге организа-циясы көдөз ажил-агы артелинин бүдүрүлгезинин бүгү адырларынга ажил чорудар активчилерин шилеп тургаларын. Колхозтун ийи хову бри-гадаларында 13, мал ажилында 7, тудугда 9 активчилер ажилдап ту-рар.

Олар колхоз бүдүрүлгезинин тус-тус адырларынга организастыг ажилды доктаамал чоруткан. Мал-чынарнын, ховуда ажилдап турар-ларнын, тудугчуларнын ажил аайы-биле аны-агы хуралдарын чыл эгезинден бээр 7-ден 12 чедир чыл-дырып, ажилда четпестерин узу-ткаар, мурнакчыларнын үлөгерин не-птердир талазы-биле эвээш эвээс аяктыг чүдүлгөн кылган.

Партия эге организациясынын сек-ретары эш Адыг колхозчу активти өй-өйдө чып, оларын-биле беседан-ны кытып, чугула санал-оналдарын солчуп турар. Эге организациянын 7 бюро кежигүнери ажил-агынын тус-тус адырларында активчилер-биле ажил чорудуп, оларны удуртуп турар болгаш аразында план эзу-гаар хуваалдалыг ажилдап турар. Чижээ, бюро кежигүчү эш Еваэк школа болгаш эмнеде талазы-биле ажилды харылап турар. Келир өө-рөдө чыгыш школында олар аяк-агынын белектели 120 хуу күүсөт-көн. Агитколлектив удурткучу эш Лама-Суу 28 агитаторларын удуртуп, олар-биле хун-бүрү органи-зациястыг ажилды кылып турар. Агит-коллектив Коммунист партиянын хун-бүрү удуртуп турар доктаамал шиптирлерин, партиянын XIX съез-динин материалдарын, бешки беш чыл планынын даалгаларын аяктык чонга таныштыра талазы-биле эвээш ажилдарын чоруткан. 21 удаа лекция, 6 удаа илеткелдер, 253 беседалар бо чылын кылдыган. Башкылар Таан-оол, Дарыймаа, кижэи эч-кээ А. Чеснова олар колхозчу

ажыл-ишчилерге 15—18 чедир лек-цияларын номчааннар. Партия кежигүчү эвээс активчилер-ни хуралдарга чалап олуруштуруп, оларнын берген саналдарын өөренип көрүп турар. Бо чылдын март айда болган партия хуралына хову бри-гадазында ажилдап турар колхозчу эш Кадын-Дүвүү колхозта бижик өөрдилгезинин куду шынарлыын, бо талазы-биле чогуур кемчелерни пар-тия эге организациясы алырын са-надаан. Бижик өөрдилгезинин ажилын ханы хынап, култармейжил-лер-биле ажилды чорудуп, бар чет-пестерни узуткаарына эргежок чу-гула кемчелерин өөренип көргөш, эге организациянын бюро хуралына илеткээрин коммунист эш Таан-оол-га дааскан. Даразында болган бю-ро хуралы ол даалганын күүсөлдө-лөткөн дугайында эш Таан-оолдун илеткелин алгаш, бижик өөрдилгез-ини экижидер талазы-биле чогуур кемчелерин алган.

Апрель айда болган партия хура-лына активчи эш Ундүш бодунун саналына чамдык Дотпак, Сүүр, Мөгө дээш чижиктиг кижилер кол-хозта аяктыг ажил кылбайн ол-бо былдап турарына удур колхозтун баштаар чери шиптирлиг демисел кылбаанын шүгүмчүлөш. Партия ор-ганизациясы, бо талазы-биле шы-нык кемчиги дарый алгаш, түнө-лөткөн илеткээрин колхоз даргазы ком-мунист эш Монгуш-оолга дааскан. Түнөлинде ол кижилер колхоз бү-дүрүлгезинде доктаамал ажилдап кирген, индыг таварылгалар чок болдуган.

Колхозчулар ортузунга идеология ажилын күштелдиреринге партия эге организациясы активчилерин дуза-ы-биле эвээш чүдүлгөн чедип ал-ган. Колхозта активчи эш Манзы-рыкчы эргелекчилезин библиотека ам бүгү колхозчуларнын кичээттегиинин төвүндө болу берген. Оон политик-тиг болгаш чечен чогаал литерату-раларын ап номчуп турарларнын са-ны дыка өскөн, 300 аяк кижэи чет-кен. Партия, комсомол, колхоз баш-таар черин катышкан органы «Кол-хозчу» деп хана солуну чыл эгезин-ден бээр 15 удаа үнгөн. Ол хана со-луну (редактору коммунист эш Таан-оол) колхозчу бүдүрүлгени күштелдирер, мурнакчыларнын дур-жулгазын тарадыр, нитинин соци-алисттик өчүзүчү караг огу лег камга-лаар талазы-биле кижизидилге ажил-дын колхозчулар ортузунга бодунун арынын дамыштыр чорудуп турар. Колхозчу бүдүрүлгенин мурнакчыла-ры тудугчу Мага-Тываанын, ыяш сөөртүкчү Хүреш-оолдун, ыяш ди-лекчизи Унгүрүктүн, тудуг бригади-ры Тойбу-Хаанын, малчы Демдин-оолдун болгаш өскөлөрүн-лаа дур-жулгазынын дугайын хана солунуна үргүлчү чырылып келген. Оон-биле кады чалгаалар, мегечилер бол-гаш былдакчылар-биле шиптирлиг демисел хана солунунун арынарында доктаамал шүгүмчүлөтөйүнп ту-рар. Ол бүгү колхозчу ажил-ишчи-

лернин күш-ажылы көдүрүлүшкү-нүн, төрөөн колхозун организас, ажил-агы талазы-биле быжыглаар дээш кызыкмакыйын болдуруп ту-рар. Активчилер Борбак, Удуш, Очур-оол, Барба олар хову, тудуг болгаш мал фермаларында тус-тус агитхуудустар үндүрер даалганы эки күүсөдип турар. Чыл эгезинден бээр шупту 76 агитхуудустар үнгөн. Ол ышкаш көдөз Советтин секретары, комсомолчу Бичи-уруг көргүзүт болгаш хүндүлөт самбыраларын чо-гуур хуусаазында үндүрүп, мурнак-чыларын илередип турар. Бо чылын хүндүлөт самбыразы 5 удаа болган.

Партия эге организациясы колхоз-чу активчи эш Шырапты солун та-радыкчызына кирген. Эш Шырап район төвүндө почтаны 3 хонгаш-ла зикеп, солуннарын, сеткүүлдерни ча-гыткан эзелеринге чогуур өйүндө че-дирип берип турарында аныгда, колхозчулар ортузунга солун, сет-күүлдер чагытырп тараларын база эки чорудуп турар. Бо чылды чагы-ла эртен чылдан ыракта аякыг бол-ган.

Партия эге организациясы колхоз-та комсомол организациясына, хер-рөөжөнөр чөвүлелинин организас-шан, оларнын ажил-чорудууларын, колхозчу массалар-биле доктаамал харызаалыг болурун хун-бүрү удур-тур чорукту база экижиткен. Бо чы-лын колхозта комсомол организа-циясынын секретары Севзенин, хер-рөөжөнөр чөвүлелинин организас-чызы эш Манзырыкчынын илеткел-дерин каш удаа дынап, четпестерин узуткаар талазы-биле практиктиг дузаларын көргүскөн.

Колхозчу активти аякыла хаара тудуп, оларын-биле үргүлчү кижизидилге ажилдарын кылып турганын түнөлинде партия эге организа-циясынын хүрээлени кежигүчү эвээс активчилерден өзүп турар. Бо чылын эге организация бодунун хүрээле-нинде 5 кижини хүлээп алган. Актив-чилерни депшилер, оларны били-нин болгаш мержежленин азы-биле тааржыр аякыла кирерин эки тургускан. Активчилер эштер Севзэн, Очур-оол, Бичи-уруг, Данзүрүн олар колхоз бүдүрүлгезинин болгаш көдөз Советтин удуртуп ажилдарын-че депширткенер. Партия эге организа-циясынын мал ажилында, тудуг-да, хову бригадаларында партия бөлүктөрүнүн удурткучулары эштер Барба, Мага-Тываа, Кулерек, Еваэк олар масса ортузунга партияжи сал-дарын халдалыр талазы-биле эвээш дуржулгазын ап, ол хүлээлгелерин эки күүсөдип турарлар.

Партия эге организациясынын ак-тив-биле ажилында чедишкенин талалан аныгда ам-даа чамдык чет-пестер барын демдегээр керек. Ак-тивчилернин үнелиг санал-оналда-рын чамдыкта тооп көрбөй бээр, оларга берген даалгаларын күүсөдип турарын чогуур өйүндө хынавас та-варылгалар бар.

С. АЛЕЕВ.

Чаа-Хөл районда «Тиндөлгө» көдөз ажил-агы артелинин ке-жигүчү эш Бады Чаламба са-ман кылырын талазы-биле шылгагарып турар. Ол аякыг нор-мазын 125—130 хуу чедир күүсе-дип турар болгаш оон аякылы-нын шынары кончот эки.

Чурукта: Бады Чаламбаанын саман тудугда ажилдап турары. Чуруу С. Феоктистовтуу.

Колхозчу шөлдерде күш-ажылы

Мал чеми белектээр талазы-биле Чаа-Хөл районда бирги чери «Кызыл туу» колхозтун эш К. Чугаевке удурткан бирги хову бригадазы эзел турар. Ол ам тараа ажаап алышыккында бирги черде турар.

Ол бригаданын кежигүнеринде чангыс чүткүл—ажаап алышыккы-нын бүгү ажилдарын, күрүнеге та-раа дужаарын, үрезин фондузунун уруушкунун кончот эки болгаш ху-саа бетинде эртерери болуп турар. Бригаданын кежигүн бүрүзүнү чүткүл болза, норма күүсетпейн хову-шөлдөн үнүп чорувазы болуп турар, ол чүткүл эки түдөлдү бээр. Тараажы бүрүзү хун онаалга-ларын ажыр күүсөдип турар.

Машинист эш Серебренников, сноп баглакчы эштер Тумашпан, Манчурмаа, Сергеев олар үлүг нор-мазын үргүлчү ажыр күүсөдип, соци-алисттик чарыштын мурнакчылары болуп турарлар. Ол ышкаш дужут ажаап алышыккына школачы өөреникчилер Давалай, Юрий Хлеб-ников, Геннадий Чугаев олар улуг дузаы көргүзүп, хүнде 600 чедир сноп баглап турар.

Хову бригадазы дужут ажаап алышыккынын чедишкенин эртерер, күрүнеге тараа дужаалгазын дүргөн күүсөдир дээш социалисттик чарыш-ты улам күштелдирип турар.

М. КОЙДЕНКО.

Культура бажычынын көргүзүлгери

Көдөз чонун ортузунга уран-чүдүлдү көргүзүлгери непередип, ылангыч чаа ырларны таңылар-ны чонга көргүзөринин улуг хүлээл-гези культура-чырыдышкын албан черлеринге онаажып турар.

Ол улуг сорулганы күүсөдиринге Эрзин районуну культура бажыны чамдык кемчелерин ап келген. Эрткен чылын чакы, чайгы, күсүк кампаниялар үезинде культура бажынын бот-тывынгыр уран-чүдүл-коллективи элээн үнүшкүннерин кылган.

Бо чылын бирги үнүшкүнүнү чоокта чаа кылгаш келгенер. Агитбригаданын киржикчилери Са-рыг-Булуу, Бай-Даг, Мөрөн, Нарын, Доозунуг мынчаар маршрутту эр-кенер. Ол болза 392 километр узун орук болуп. Агитбригада колхоз төп-теринге дөрт катап, хову турлагла-рына 5 катап концерттерин көргүскөннер. Оон аныгда бригада-нын агитаторлары күш-ажылдын социалисттик сагыла-чурумунун дугайында лекцияны 8 катап, бешки беш чыл планынын дугайында лек-цияны 4 катап, коммунизмнин улуг тудугларынын дугайында лекцияны 6 удаа колхозчуларга номчааннар.

Агитбригада бодунун концерт программанын көрүкчүлөр мурнунга Тыванын анык композитору Алек-сей Чыргал-оолдун «Тайбын күжү» (сөзү анык чогаалчы Ю. Кюнзегеш-тин) деп ырызы-биле эгелээш, «Со-

вет Эвилелинин хамаатызы мен» (сөзү С. Сарыг-оолдуу) деп ыр-биле доозуп турган.

Күүседикчилерин иштинден Ча-гар-оол бодунун хүлээлгезин эки күүсөдип, талантынын көргүскөн. Ол ышкаш Кимаа, Тамара олар «Бай-ла хемчин», «Чымчак салган» деп ырларын үргүлчү эки күүсөдип келгенер. Оон аныгда уран номчул-га талазы-биле Чагар-оол «Саны-Мөгө» деп шүлүтүлдөп үзүндүнү (сөзү С. Сарыг-оолдуу), эки номчаан, база Хайши «Дүүн болгаш бо хун» деп шүлүктү эки номчуп күүсөткен. Культура бажычынын коллективи колхозтар төптеринге болгаш хову турлагларына чүтлө оюн көргүзүп, лекция номчуп чораш эвээш, харын колхозчу аныктарга «Чаа Меже-гей», «Бай-ла хемчин» болгаш өскө-даа тыва ырларын өөредип чо-рааннар. Хову турлагларына кол-лективтин кежигүнери 32 беседаларын кылып, 10 катап хана солун-нарын үндүрүп, хову турлагларынын дерилгезин кылчыл берип чорашаннар.

Коллективтин составына чораш комсомолчулар болгаш аныктар чангыс эп-сеткилдиг, найырдалыг эгел о хире узун маршрутту эки эрттиргөннер, коллектив ам дараа-зында үнүшкүннерге белектенип ту-рар.

К. НУРЗАТ.

Социалисттик чарыш калбарып турар

Кызыл хоорХН-нин магазинери болгаш хөй-нитинин чеменинге черлери социалисттик чарышты кал-бартып турар. Хүлээлгелерин че-дишкенин күүсөдир дээш кызыкмак ажилдап, социалисттик чарыштын аякыла чоруп турарынын дугайында хуралдарын тус-тус коллектив-терге кылып, анаа четпестерин иле-редип, ону узуткаарынын талазы-биле боттут-кемчелерин ап турар.

Социалисттик чарышта эки чорут-канынын түнөлинде № 7 столовая, № 1 болгаш 10 магазинер элээн чедишкенин кылган.

Улетпур бараанарынын № 1 ма-газини (директору эш П. Быкова) социалисттик чарыштын түпчөлдөрүн ай санында үндүрүп келген. Ол ма-газин ийги кварталда бараан саарылгазынын планын 114 хуу болгаш чартык чылдын бараан саарыл-газынын планын 106 хуу күүсөткен, белек хеп салбыры (эргелекчизи эш Красовская) социалисттик чарыш-ка чедип алган чедишкенин дээш шилчилер кызыл тукту болгаш тер-тин эки хандырылганын салбыры деп атты чаалап алган.

Бир дугаар магазинин салбыр эргелекчизи З. Леоновага, № 9 ма-газинин салыгызы Л. Ткаченкога, аяк-чемини № 1 магазинин,

хлеб салбырынын эргелекчизи А. Морозовага эң дээрэ садыгчылар деп атты тывыскылаан. Чеменин-чилерин эки болгаш дүргөн ханды-рып турары дээш № 2 столоваяда А. Сенокосовага эң дээрэ официант-ка деп атты тывыскан. Продукцияны эки шынарлыг белектеп турары дээш ол-ла столоваяда ажилдап ту-рар Ф. Петровага эң дээрэ новар деп атты тывыскан.

Ийги кварталдын дургузунда со-циалисттик чарышка чедишкенин болганы дээш местком болгаш хоор-ХН-нин баштаар чери 11 кижини Хүндүлөт самбыразына, 16 кижини шанналга кирген.

Бо бүгү болза, хоорХН-нин шугу-мунда социалисттик чарыштын үрө-түнөлдүгү чоруп турарын көргүзүп турар. Ычангаш сорулга чүл дээр-ге, хоорайнын садыг болгаш хөй-нитини чеменинге черлеринде чам-дык бар четпестерин узуткап, хергел-кчилерин өй-шаанда эки шынар-лыг барааннар-биле эелдек болгаш культушалыг хандырар дээш соци-алисттик чарышты улам-на калбар-ты болуп.

А. СУХАЧЕВ.

Коммунистернин адаандан өрү шүгүмчүлөлдөрүн ажилдын үндезининге салыр

Бистия областын районнарында партия эге организацияларынын өт-чөт-сонгулдалыг хуралдары доозуп турар. Ол хуралдар болза, Тыванын коммунистер партиянын XIX съез-динин шиптирлерин күүсетип шаан, партиянын чартык чус чылда революсую ажил-чорудууларынын дуржулгаларын өөренип, кол кичээттеги генилды: Ленинин ажилдап кылганы партияжи амы-дыралдын нормаларын болгаш пар-тияжи удуртулганын принциптерин чайгылыш чок сагырычыне, эң ыла-нгыя партиянын иштики демократия-зын быжылаарыне болгаш калбар-тырычыне угландырып турар үеде бо-луп эрткен.

Өтчөт-сонгулдалыг хуралдар бол-за, областын партия организациязы-нын дайынчы аргалынын бедденин, коммунистернин идекейинин бол-гаш бот-тывынгыр чорунун өскенин, ажил-агы болгаш культура тургу-зуушкунун бүгү адырларына пар-тияжи удуртулгаларын күштелгенин тода көргүскөн.

Партия эге организацияларынын болуп эртен өтчөт-сонгулдалыг ху-ралдарына областын партия органи-зациясынын үчөдүндө туруп турар бүгү коммунистернин 80 хуудан хөйү олуржуп, өтчөттүг үеде тус-тус пар-тия эге организацияларынын чору-дуп келген ажилын түндөп тугаала-чырына идекейлиг киришкенер.

Коммунистер ол хуралдарга бот-тарынын организацияларынын ажил-чорудууларында чедип алдыган че-дишкенин ажилдарын демдегелеш-шан, бар турар четпестерин чиди-биле шүгүмчүлөт, оларны чалды-рынын оруктарын айткан үнелиг саналдарын киргешнер.

Тадды районун Хову-Асык суур-да партия эге организациясынын коммунистери өтчөттүг үенин дүргү-

зунда партияжи организастыг бол-гаш политиктиг ажилдарын элээн экижизинин өтчөт-сонгулдалыг хура-л, га демдегелешнер. Партия организа-циясы администрациянын ажил-чорудууларына партияжи хыналданы күштелдирген болгаш бүдүрүлгенин ажил-амыдыралына холбашкан чу-гула айтырылганы партия хуралда-рына үргүлчү шиптирлеп, бүдүрүл-геге коммунистернин мурнакчы рольдуг болуп чоруун хандырган. Оон түнөлинде бирги чартык чылда кол-кол ажилдар талазы-биле бүдү-рүлгө планы ажыр күүсетинген, мур-накчы бригадаларын болгаш ажил-чыннарын саны өзүп турар.

Ол ышкаш «УТКА-нын 25 чыл ою» совхозтун коммунистери ында партия организациясынын ажилы-нын экижизинин өтчөт-сонгулдалыг хуралга демдегелешнер. Совхозтун ажил-чорудууларына партияжи кон-трольду күштелдирип, харысчалга-лыг участоктары ажилга мержежидип коммунист кадрлар-биле быжы-лап, коммунистерин болгаш комсо-молчуларын бүдүрүлгеге мурнакчы ролун беддилдип, партияжи-политик-тиг ажилды экижиткеннин түнө-линде совхоз ажил-агы талазы-би-ле багай эвээс түнөлдөрүн чедип ал-ган: 1952—53 чылда мал кышта-лаашкынын, малдын чаш төлүн ажаап алыр ажилды эки организас-таан; чаксы тарылганы 12 аяк хү-нүндө чоруткан болгаш оон планын тус-тус культуралар аайы-биле ажыр күүсөткөн; оон аныгда сизен тарыл-газынын планын 145 хуу, чайгы чер аандарылгазынын планын 120 хуу күүсөткөн.

Оон-биле кады совхозта партия организациясынын ажилында улуг четпестерин бар болуп турарын коммунистер илереткен. Партия ор-ганизациясы коммунистерин поли-

тиктиг денелин, нити билин бед-деринче кичээтпей салбайн турар. Оон түнөлинде 1952—53 өөрдөдө чылынын эгезинде совхозка организа-циясы администратиянын ажил-чорудууларына партияжи хыналданы күштелдирген болгаш бүдүрүлгенин ажил-амыдыралына холбашкан чу-гула айттырылган партия хуралда-рына үргүлчү шиптирлеп, бүдүрүл-геге коммунистернин мурнакчы рольдуг болуп чоруун хандырган. Оон түнөлинде бирги чартык чылда кол-кол ажилдар талазы-биле бүдү-рүлгө планы ажыр күүсетинген, мур-накчы бригадаларын болгаш ажил-чыннарын саны өзүп турар.

Ол ышкаш «УТКА-нын 25 чыл ою» совхозтун коммунистери ында партия организациясынын ажилы-нын экижизинин өтчөт-сонгулдалыг хуралга демдегелешнер. Совхозтун ажил-чорудууларына партияжи кон-трольду күштелдирип, харысчалга-лыг участоктары ажилга мержежидип коммунист кадрлар-биле быжы-лап, коммунистерин болгаш комсо-молчуларын бүдүрүлгеге мурнакчы ролун беддилдип, партияжи-политик-тиг ажилды экижиткеннин түнө-линде совхоз ажил-агы талазы-би-ле багай эвээс түнөлдөрүн чедип ал-ган: 1952—53 чылда мал кышта-лаашкынын, малдын чаш төлүн ажаап алыр ажилды эки организас-таан; чаксы тарылганы 12 аяк хү-нүндө чоруткан болгаш оон планын тус-тус культуралар аайы-биле ажыр күүсөткөн; оон аныгда сизен тарыл-газынын планын 145 хуу, чайгы чер аандарылгазынын планын 120 хуу күүсөткөн.

Оон-биле кады совхозта партия организациясынын ажилында улуг четпестерин бар болуп турарын коммунистер илереткен. Партия ор-ганизациясы коммунистерин поли-

культура-чырыдышкын черлеринин ажилын удуртуундан хоорулган деп коммунистер шүгүмчүлөш бол-гаш ол организацияларнын комму-нистеринин идегелин шыныдып шы-лаваан секретарыларны партия ор-ганизацияларынын удуртуулгазында чайлаткыш, анаа аякыла мержежидип шыырак эштерин сонгаан.

Партия эге организацияларынын болуп эртен өтчөт-сонгулдалыг ху-ралдарына сайм берген коммуни-стер партия райкомнарын адрезия-ге шынгы шүгүмчүлөлдү таварыш-тырганнар.

Тес-Хем, Өвүр, Улуг-Хем болгаш Сүт-Хөл районнарын коммуни-стери СЭКП райкомнары партия эге организацияларынын секретарыларын кошкык удуртуп, оларны партия ажилынын практикасына өөредир ажилды үнелп көрбөй турар деп шүгүмчүлөшөнөр. Ол районнарда эге организация секретарыларын 50 хире хуузу бо өтчөт-сонгулдалыг ху-ралдарга солунган чорук коммуни-стерин шүгүмчүлөлдөрүн чөптүүн бадыткап турар.

Каа-Хем болгаш Кызыл районна-рын коммунистери чамдык партия организацияларынын партияжи амыды-ралдын нормаларын болгаш прин-циптерин хажыдып—партия хура-лдарын ховар болгаш кандыг-даа белектел чокка эрттирип, шиптир-лерин ажилдап кылып турар үеде коммунистерин санал-оналдарын болгаш шүгүмчүлөлдөрүн чедир үнел көрбөй турарын хаалгы хура-ларга шынгы шүгүмчүлөшөнөр.

Танды районуну коммунистери районун партия организацияларында кижизидилге ажилынын дыка чам-дык деннеде тургустунганын шү-гүмчүлөшөнөр. СЭКП райкомунун про-паганда болгаш агитация килдини-нин талазында коммунистерин өөрдилгезин кошкык контрольдап, чон ортузунга тайылбыр массалыг ажилды багай организастаанын уламында бөлүмнерин болгаш политшколаларын ден кези өөрө-

дилге программанын күүсөткөзү бол-гаш партия организацияларында агитколлективтер дыка багай ажил-дап турар.

СЭКП райкомунун бюро кежигү-чү, райкүсөмүчү даргазы, пропаган-дист эш Иванов партия райкомуну негеле чок чоруну аякыла ал-гаш, Калинин аттыг колхозта поли-тшколага бүдүн өөрдөдө чылында чүгүл 2 катап кичээ эрттиргенин ол колхозтун коммунистери шүгүмчү-лөшөнөр.

Кызыл хооркомунун, Кызыл, Тес-Хем, Улуг-Хем райкомнарын ажил-чорудууларында канцеляр-био-рократты методту амдыга чедир чайладып шылааган турарын, пар-тия организацияларынын практиктиг дуза чедир ажилды хөй-хөй хура-лар кылыры-биле, эмге сан чок док-таалдар хүлээп алыры-биле солуп турарын ол районнарын, хоорком-ноу коммунистери илереткен болгаш соң уламында дыка хөй чугула шиптирлерин күүсетимей артып каап турарынын чижектерин тодар-гай көргүскөнөр.

Кызыл хоорайнын чамдык партия организацияларында коллективтик чоруктун принциптерин үрөп турарын коммунистер чиди-биле шүгүмчү-лөшөнөр. Чижээлээрге, Кызыл хоорай-нын коммунал ажил-агы эргеле-линде партия организациясынын сек-ретары эш Галая партбюронун хура-лы чымдырбайн, анаа шиптирле-зе чогуур айтырылганы болгаш нити хуралга тургузар айтырылганы чааскаан шиптирлеп турарын ол организациянын коммунистери шү-гүмчүлөшөнөр.

Тес-Хем, Барын-Хемчик болгаш өскө-даа чамдык районнарын кол-хозтарында көдөз ажил-агы арте-леринин ажил-агы ажил-чорудуу-лазын хынаар эргелерин ажилга-вайын турарын: колхозтарнын эконо-миканы хандыр анализтеп көрбөс, партия хуралдарына колхоз дарга-ларынын, бригадирлерин илеткелде-

рил дынавайн турарын, колхоз баш-таар черлеринин хуралдарына эге организация секретарыларын кес-чүп ховар олуржуп турарын комму-нистер партия хуралдарына демде-лешөнөр.

Ол ышкаш кадрлар-биле ажилды совет, хөй-нитти организацияларына удуртулганы чамдык СЭКП рай-комнарын, эге организацияларынын чедир үнелейин турар чоруну коммунистер шынгы шүгүмчүлөлдө та-варыштырган.

Партиянын өтчөт-сонгулдалыг ху-ралдарына коммунистерин кылганы шүгүмчүлөлдү саналдар болза, партия организацияларынын ажил-ын экижидер керекке коммунистер-нин харысчалгалыг болуп чоруну беддер дугайында СЭКП Төп Ко-митетинин негеделерин амырдалга боттанышыккына, ажилда бар турар четпестерин чайладырынын талазы-биле пар

Кызыл хоорай Соведини VI сессиясы

Ажылчы чоннар депутаттарынын Кызыл хоорай Соведини VI сессиясы болуп эрткен 1953—1954 өөрөдиге чылынга хоорайнын школаларынын белеткеленин дугайында илеткелди хоороно эргелекчи депутат эш Губанова кылган.

Партиянын XIX съездинин төөгүлү шийтпирлерин ууртулга болдуруу алгаш, хоорайнын школалары беттарынын өөрөдиге кижиздилгелдиг ажилдарын эрткен өөрөдиге чылында элзэн экижиткенин болгаш чаа өөрөдиге чылынга багай эвес белеткенин илеткелчи айткан. Хоорайнын школалары эрткен өөрөдиге чылында школа назмалык бүгү урутларын хаара тутканын мурнакчы совет эртемни школаларга өөрөдирин база урутларын коммунисттик кижиздилгелзэн элзэн экижиткенин сессия демделгезэн.

Чаа өөрөдиге чылы хоорайнын 9 эге, долу эвес ортумак болгаш ортумак школаларынын экижтери келир үенин аас-кежиктиг 3962 анык салтаткыларына делегем ажытылары-биле эгелээр. Анык эскерини өөрөдир, кижиздилгелдиг ажилдар болгаш харыссалгалык ажылче 200 башкы кадрлар кирерлер. Бо өөрөдиге чылында эрткен чылга бодаларга школаларга политехниктиг өөрөдиргенин суурун салырынга аргалар дыка бедир, анык бүгү чүдүлөр кылып өөрөдир мастер, скаляр, кабинеттер ажытынар. Обласка национал кадрлар белеткээр талазы-биле улуг рольду ойнап турар № 2 тыва ортумак школага чаа өөрөдиге чылында өөрөдирчилерин саны дыка эвер, араттарынын эки-төлдөрүн эртемге, бедик культурага кижиздилгелзэн бүгү-ле долу хандырылга тургустанар.

Ам үеде чаа өөрөдиге чылынга хоорайнын школаларынын хей кезин бүгү талазы-биле долу белеткенин, өөрөдирчилерин хүлзеп алырынга белен. Оон иштинден № 1 школа (директору эш Соколов), № 4 школа (эргелекчи эш Нестерова), № 8 школа (директору эш Панова), № 6 школа (эргелекчи эш Борисова) өөрөдиге чылын эи эки, чогуур өйүндө белеткел-биле уткуп турарлар. Оларнын септелге белеткелди хүлзеп алырынын комиссияны кончут эки шынарлыг деп көргөн. Хоорайнын школаларынын чаа өөрөдиге чылынга белеткелди чоруда-

рынга облпотребсоюз, экспедиция, автотранспорт дээр ишкеш организациялар өзүлүг сагыш салымышкынын кылып одалга, септелге керекселдери-биле хандырыныга улуг дузаны чедиргенин сессия демделгезэн.

Оон-биле кады сессия школаларынын чаа өөрөдиге чылынга белеткелди улуг четпестерин болгаш частырыларын илереткен. Хоорайнын школаларынын хей кезин, ылангыч № 5, № 2, № 3 болгаш өске-даа септелге ажилдарын кончут улуг озадаашкын-биле эгелзэн. Ол школалар бүгү чайын дургузунда анык-бүгү чылдагааннар-биле хостатынмай, чуртталга азы өөрөдиге чедери болуп турган. Өөрөдиге чылы каш конгаш эгелээр деп турда ол школалар септелгени чаа эгелзеп турар. № 2 тыва ортумак школынын бир дугар кады ам-даа септелгенин. № 3 ортумак школынын одалга системанын, чырыктын септээр кончут оожум чоруп турар.

Бо чылын ажытынар ужурул чаа № 9 школынын тудуу амга чедир доозулбаан, кадрлар-биле хандырынымаан, анык өөрөдир урутларын саны беэни тодаратынмаан. Оон кол чылдагаан «Тыва тудуг» трестин алган хүлзэлгезин күсүттээни, хооркүсүм контроль-негеденин сула чоруктаны болуп. Ол ишкеш «Тыва тудуг» трестин хоорайнын өске чаа школаларынын тудуун чедир кылбаан.

Хоорайнын сая килдизин школаларын септелгенин ашка-биле кончут багай хандырып турарында чамдык школаларнын план өзүгээр көрдүнгөн ажилдары саалап, үстүрүнү кырында туруп турар. № 2 школага чаа өөрөдиге чылында 100 өөрөдирчилер немежир турбужа, хоорайнын сая килдизин, хоороно оларнын күрүнө хандырылганына кирерини ашка-хөргөнгизин мынчага чедир баш бурунгаар көрбейн турар. Ол чорук өөрөдиргени чогуур өйүндө, белеткелди эгелээрине шактыкты таварыштыры чугаажок. Бо талазы-биле чогуур хемчегин дүрген ал чорударын сессияга синал берген депутаттар эштер Куренев, Корнев, Чимба олар демделгезээр.

Хооркүсүм, оон улус өөрөдиргезинин талазы-биле килдизин школалары эргежок чугула керекселдер-биле хандырынар, башкы кадрларнын мергежилди бедидерин, оларнын

амыдыралын экижидерин ам-даа чедип албайн турар. Хоорайнын школаларынын хей кезин өөрөдирчилерин физиктиг кижиздилгезин экижидер талазы-биле бүгү эргежок чугула белеткелди кылбаан. № 2, № 3, № 7 школалар спорт шөлдерин мынчага деривзэн.

Депутаттар Соколов, Колодей олар боттарынын саналынга школаларын өөрөдиге номнары, көргүзүг материалдары болгаш дуржулга кыллар кабинеттери чедипсес санын болуп турарын, школалар чанында дуржулга улачостоктарынын кулу шынарлыгын, ада-нелер-биле ажылдын четпезин база хей-нитинин талазында школаларга дузаламчы чогуур негедезинге четпейн турарын айтканын.

Хоорайнын «Тыва алдын» трестин дээр чижектиг чамдык организациялары шефке алган школаларына кандыг-даа дуза чедирбейн турар. Ол ишкеш облонуун хандырылга базасы школаларын анык-бүгү чагытларын күсүдирин кончут сааладып турар. Хооркүсүм, оон улус өөрөдиге килдизин болгаш школаларын ууртукчулары ол организацияларын мурчунга негедени кошкак тургузуп, хей-нитинин күнүгө даяныр чорукту чугула албайн келгенин сессия буруу шаап көргөн.

Хоорайнын школаларын чедир кылдынымаан ажилдарын арктан хүнерде долузу-биле күсүдип, өөрөдиге чылын бүгү тала-биле белеткелди, организастыг эгелээрин хандырынар сессия хооркүсүмга, хоорайнын улус өөрөдиге килдизинге болгаш школаларын ууртукчуларына дааскан.

Сессия чугаалашкан айтырыг талазы-биле делгеренгей доктаалды хүлзеп алган.

Сессия организастыг айтырылгарын база чугаалашкан.

Ажылчы чоннар депутаттарынын Кызыл хоорай Соведини күсүкчи комитетинин даргазынын оралакчыныга депутат эш П. Д. Житовту бадылаан. Хоорайнын план комиссияны даргазына эш Д. Н. Демченко бадылатырган. Сессия өске ажылче шилчезини барымдалаш, хоорайнын культура-чырыдымышкын килдизин эргелекчи эш В. М. Долгихти ол хүлзэлгезинден хостазан.

А. ЛЕПЕШКИН.

Чер-черде бижик өөрөдиргези

Өвүр районуну Саглы сумузунда «Кызыл тул» көдээ ажыл-агый артелинде бижик билбес чорукту уузгаар дээр ажыл чедипшикенин чоруп турар.

Бо чайын сумуга ийи бижик бөлгүмүн организастап тургускан болгаш аяаа 39 ажыг кижини хаара тудуп кирген. Бөлгүмненин башкыларында шынарк билгилг, дуржулгалыг култармейжилерни быжылган Култармейжилер боттарынын хүлзэлгелдиг ажилдарын аксеткилдиг чорудуп, 30 катап кичээлдер эрттиргенин.

Култармейжи Конца-Кара эн баштай бижик билбес 14 кижини болгаш биче билер 5, кижини хүлзеп алган. Ам оон өөрөдир турар кижилери номчуп болгаш бижип турар апарганнар. Ол ишкеш култармейжи Хоюг-оол бодунга онаашкан 20 кижини бижик-билгилг кылдыр өөрөдир дээр кызымак ажылдап турар.

К. САГААН.

Танды районун Дүрген школынын өөрөдирчилери комсомолчулар О. К. Бичеккей биле О. А. Бичеккей олар Ленин аттыг көдээ ажыл-агый артелинде бижик бөлгүмүнү башкылары болуп ажылдап турарлар. Оларнын бөлгүмүндө 17 колхозчулар өөрөдир турарлар. Даннакталардан Чайзатмаа, Шагаачы, У. Суванчип олар дыка кызымаккай-биле өөрөдир турарлар.

Анык култармейжилерин өөрөдир турар кижилери ам номчуп бижип турар.

Н. ХЫЛЫРТАН.

Мергежилдиг дарган

Улуг-Хем районун Эйлиг-Хем сумузунда улгатыр катышкан Сталин аттыг колхозтун кежигүнү Кыргыз Даржаа баянчы деп атты чедип алырын кончут күзеп чоразан. Оон ол күзели колхозчу амыдыралчы тудуга бызанаары-биле эгелзэн, бодунун кызымак ак-сеткилдиг ажилынын түнелинде колхозчуларын мурчунга эки ажылдыг деп мактадып турар.

Ол чүгө тудуга эки бызанап турар эвес, харын анык-бүгү ишкеш кавасталганын кылып турар. Оон-биле чергелештир колхозчуларын культурулуг, аас-кежиктиг чуртталгазы дээр колхозтун суурун сайзырадырынга мурнакчы киржип турар.

Ч. КАРА-ООЛ.

Суурну ногаанчыдар дээр

Чаа-Хөл районда улгатыр катышкан Молотов аттыг колхозтун ажыл-ишчилери боттарынын суурну чаа бажыныр-биле улам байыдып, колхозчу суурну культурузун, оон ногаанчыдылганы дээр база демисежип турарлар.

Чоокта чаа артель кежигүннери суурну кудумчуларын аштап арылавышаан, күзүн ишкеш тарып олуртур оларларын кызып белеткээр. Ам келер чазын колхоз суурну ногаан бүрүлөр шыва алыр.

Г. ШОЯДАК.

Көргүскен дузаламчы дээр Грециянын Кызыл Крестизи өөрүп турар

ССРЭ-нин Кызыл Крест болгаш Кызыл Чартык ай нитилелдер Эвилелин күсүкчи комитетинин Президиуму чер шимчээшкенин аялынга таварышкан грек улуска совет хей-нитинин мурнундан ханы сагыш чолаашкынын илередип, чер шимчээшкенинде каражадан чонга дузалаары-биле Грециянын Кызыл Крестизин эргезинге 250 муң рублди чорудуп бергенин мурнунда-ла дынаткан болгай.

Август 19-та ССРЭ-нин Кызыл Крест болгаш Кызыл Чартык ай нитилелдер Эвилелин күсүкчи комитетинин Кызыл Крестизинде мындыг уткалыг телеграмманы алган.

Чер шимчээшкенинде каражадан чонга Силерин сагыш-човап турарына ханы байырлап, Силеринг унелиг дузаламчылар дээр бодуустун бүгү өөрүп-четиргенин илеретивис.

(СЭТА)

Нүзүн шылгадыр өөрөдирчилерге таарымчалыг байдалды тургузар

Совет школынын болгаш башкыларын кол сорулгазы өөрөдирчилерге быжык болгаш ханы билгилерин бээр, школаларын өөрөдиргекижиздилгелдиг ажылын бүгү хем чеплер-биле экижидери, өөрөдирчилери буруун дараазынын класкыне шилчедир болгаш урутларын ийи чылы болуп чоруп уузткаары болуп.

Шилчиринин болгаш доозарынын чаксы экзаменнеринин үезинде кандыг-бир чылдагаан-биле ийи ийикпе, азы бир чүдү эртемгерге багай демдек алган өөрөдирчилерге күзүн шылгадала тудар эргени берип турар. Ынчангаш күсүк шылгадалар болза, өөрөдирчилерин бир класкы катап олурар чоруп дыка эвээжедип турар болгаш школынын бүдүн чыл иштинде ажылынын эи сөөлгү шийтпирлиг түнели болуру чиганин чок.

Чөөн-Хемчик районун Чадаана тыва ортумак школа бистини областа улуг школаларын бирээни болуп болгаш областын барын талакы районнарын үстүкү класкыларын барык хей нуруузу нда өөрөдир турар. 1952—53 өөрөдиге чылынын чаксы экзаменнеринин үезинде бо школынын дыка хей өөрөдирчилери күсүк шылгадалага арктаннар. Школанын дирекциязы болгаш башкылары оларга чайгы онаалгаларын бергилзэн болгаш башкыларынын шуут ууртулгазы-биле күсүк шылгадаларга белеткенир төлзөде августун 1-де школынын келирине оларга сүмелзээр.

Ынчангаш күсүк шылгадалага арктан өөрөдирчилер август 1-ден эгелзеп уурук-суурук чыгып эгелзээр.

Ынчалза-даа Чадаана ортумак школында чыгып келген өөрөдирчилер шылгадалага белеткенир аржык берге байдалдарга таварыштып турар. Чүл дээрге, өөрөдирчилерин удуур-даа, өөрөдир-даа черлери белен эвес. Ында септелге чоруп турар столовая белен эвес. Ынчаарга ол школынын өөрөдирчилери өске районнарын болгаш ырак сумулардан к-ш турары билдингир болгай. Ынчээс оларга чыдаа болгаш чеменир.

ӨӨРЕДИЛГЕ ЧЫЛЫНГА БЕЛЕН СҮТ-ХӨЛ

СУГ-АКСЫ. (Телефон-биле). Сүт-Хөл районун ажылчы чоннары 1953—1954 өөрөдиге чылынга школаларын эки шынарлыг белеткел алырынга идепкейлиг киришкенинде районда школалар септелгезин чогуур үезинде эки шынарлыг доостур турар.

Бора-Тайга сумузунда эге школынын директору эш Котова школынын бүгү септелгезин чогуур үезинде доозар дээр, школаларын ада-нелери-биле сүмелзеп, оларга бесода агитация чорудуп, школынын септелгезин дээр организакчы ажылды элзэн кызымак чорутканы-биле август 16-да школынын септелгезин бүрүн дооскан.

1953—1954 өөрөдиге чылында школынын оттулар ыяжын планында азыр белеткенишаан, ам ыяжын бурун-биле школынын чанында дүжүртүп алган. База бир айнын аш чемин курлап белеткээр болгаш школынын башкыларын болгаш өөрөдирчилерин санын четчелеп, оларнын даязын бадыладып алган.

Кызыл-Тайганын эге школынын башкызы эш Шагдыр-оол, интернат эргелекчи эш Тарма, Хер-Тайга сумуда чеди чыл школынын эргелекчи эш Сүүр-оол өөрөдиге

черлерин хандырбас болза, ол өөрөдирчилерин чамдызынга Чадаанага таарымчалыг чурттаары бергелдей бээр дээрин тодаргай-дыр.

Ынчаарга Чадаанын ортумак школы (директору эш Шикан) өөрөдирчилерин интернат-биле-даа дузалаары-биле-даа хандырбаан. Келгилзэн өөрөдирчилерге ол мынчаар харылаан: «Школа септелге-дир, силерин тургузар чер чок Танышдыр бар болза, аяаа турунар, а чок болза боттарына боттары нар билгилер!»

Оон түнелинде өөрөдирчилерин чамдызын дедир чангылай берген. Чижээ кылдыр 8-ки класкы өөрөдир турган Сүт-Хөл районун Кызыл-Тайга чурттуг Доктурун, Хендергей чурттуг Сат Сүлчүн-оолду, 7-ти класкылар Кертик-оол, Бээка оларны адаарга-ла четчир.

А чамдык кызымак өөрөдирчилер хүдус хоорай кезин, дүне черге кончуп кылаштагып турарлар. Чижээ: 4-кү класкылар Сайын-Белек, Экер-оол (ам боттары өскүстөр) индиг байдалдыг болуп турарлар. Бергелер турза-даа шылгадаланы дужаар дээр кызып турар өөрөдирчилерге хүнде чүгө 2 шак консультациялар «кылаш» таратылар.

Олар номчуп белеткенир учебниктер бижидип алыр дээрге, библиотеказы шоочалыг болуп.

Ынчангаш школа директору эш Шиканнин күсүк шылгадалага арктан өөрөдирчилерин канчаар көрүп турары билдирмес. Өөрөдирчилерин күсүк шылгадалага эрткен чорун дээрге, директор Шикан болгаш ол школынын башкыларынын эрткен өөрөдиге чылында кылган бир анык «кызымак» ажилдарынын түнели эвес чүе бе?

Ол өөрөдирчилерин салымдын оларнын боттарына чарывайн, харын директору боду холунга алыр ужурул.

Чөөн-Хемчик районуна аржык болгаш обдону күсүк шылгадалага арктан урутларын чедипшикенин белеткенинге таарымчалыг байдалдарын тургузары негетинип турар.

Б. ОНДАР.

ТУДУГ АЖЫЛЫНЫҢ ТЕМПИЗИН ДҮРГЕДЕДИР

Улуг-Хем районун Арыг-Бажында Димитров аттыг көдээ ажыл-агый артелини эр, херзэжен колхозчулары бо чылын ажыл-агый, культура, политиктиг сорулгалар талазы-биле биче эвес чедипшикенин чедип алыр дээр бүгү улустун социалисттик чарыжына киржин, ажыл-агый талазында чамдык чедипшикенин чедип алган.

Будурулде чоруд турар ажилдарын иштинде колхозчу араатарын чырык бажынар-биле бүрүн хандырып, сууржун амыдырал чуртталга дүрген шилчиринин улуг харыссалгалыг сорулгаларын ботандырар дээр чуртталга бажынарын, будурулде болгаш культураны амыдыралын тудуларын хүн-бүрүде чорудуп турар.

Колхоз бо чылын, 1952 чылдан шилчип келген 7 чуртталга бажынарын, бир урутлар яслизинин, 30 ажылдын айттар кажаазынын болгаш 500 баш куш турар кажааларын шала кылган тудуларын доозар, ажылдалга кириер. Ол тудулардан аныгда 1953 чылдын тудуг планынга 10 чуртталга бажынары, 100 тонна тараа кирер склад, 100 баш инек мал, 500 баш кой, 60 чылгы мал, 40 баш бызаа кирер кажааларын немей тудуп ажылдалга кирера көрдүнгөн.

Бо чылдын тудуунга кирер 850 кубометр ияш херек, ам 1784 кубометри кезип белеткээр, оон 1034 кубометри тудуг шөлдеринде сөөртүп алган. Туткан тудуларын кырыш-калап, шалазын кылырынга 100 кубометр ылышты белеткээр, оон 40 кубометри дилдирин алган, сөөртүп турарлар.

Улуг-Хем районда «Күш-ажылдын хостуу», Сталин аттыг, Маленков аттыг колхозтар эт дужаарынын планын ийи ай бурунгаар күсүткен. Шагаан-Арыг хоорайнын чурттакчылары эт дужаалганынын планын бир дугаарында күсүткен. Районда 4 колхозтар сүт дужаалганын күсүткен.

Улуг-Хем районда «Партиянын XIX съездин», Мичурин аттыг болгаш «Күш-ажылдын хостуу» колхозтар дүк дужаарынын планын 224—291 хуу чедир күсүткелзэн.

Чөөн-Хемчик районда «Октябрь 30 чыл ою», «Большевик», «Искра» болгаш «Кызыл тараачын» колхозтар күрүнөгө эт дужаалганынын планын күсүткен. Районда дүк планын Калинин аттыг колхоз 180 хуу, Жданов аттыг колхоз 136 хуу күсүткен.

Бригаданын тудугчулары пландан дашкаар бир хлеб быжынар бажынын ханазын дооскаш, кырында шалазын салгаш, сонгалар чаактарын тургускан. Тууйбу сарайын тудуп дооскаш, 7000 ажыг тууйбулу будуруп ап, ам кургадып турар. Ында ажылдап турар эш Торун-оол хүнде 560—570 кезекти хап, тууйбу-чуларын мурнакчызы болуп турар. Тууйбу будурун чер (мастер) эш Куулар-Казын) бир угда 15 муң кезек тууйбу өртөдир печканын тудуун дооскаш, чоокку хүнерде тууйбуну өртөдип эгелээр деп белеткен турар.

Тудуг бригаданында (бригадир эш А. Нас-Сюрюн) 39 кижин, 100 ажыл айттары, 6 терге, 7 сөөртүкчү үргүлчү ажылдап турар. Ында туду-дужулар эштер Деспиек, Дас-оол, Бапаажык, Чалбаа, Базаан болгаш оон-даа өскелер идепкейлиг ажылдап, үлүг нормазын ажырып турарлар.

Тудуг ажылында бар чедипшикенир-биле чергелештир четпестер хей деп чүвени демделгээр чугула. Чүл дээрге, колхозтун тудуг бригаданында доктаамал состав кылдыр быжылган Донуупкан, П. Биче-оол, Чамыр-оол болгаш чамдык өске-даа кижилер үргүлчү ажылдавайн турар. Нитинин эр-хөргөзгенине кам чок чоруктарын болдуруп турар. Ажылдап турар тудугчулар куша-ажылдык төлөвирин билбес, кым, чүвү кылганын хүн-бүрүде демделес, хана табелин кылбайн турар.

Оон ийи, районун көдээ болгаш колхозтар тудуунун килдизин колхозтун тудугчуларына техниктиг дуза көргүзери баш бурунгаар өөрөдир көрбейн турарында артык ажылдар кылдыр, күш-хүнүн шыш эвес чарыгдар чүдүлөр бар болуп турар. Чижээ, Сенек хемге 500 ажыг ылашты дүжүрүп алгаш, тудугну эгелээр деп

турда көдээ болгаш колхозтар тудуунун килдизинин ажылдакчызы эш Данзын-Хуурак кажааны тудар черин таарышпас деп көргөни-биле материалды 3 километр ажык өске черге катап сөөртүр ужурга таварышкан. Ол чорук тудуг ажылынга саат ужураштырып турар деп чүе билдинтир.

Оон ийи, сөөлгү үеде колхозтун суурунда шала кылган чуртталга бажынарын, урутлар яслизинин, күш фермазынын, айттар болгаш бызаалар кажааларынын тудуу-калдыг-даа шимчээшкенин чокка артып каап турар. Ол тудуларын чорбайн турарын чүвү-биле тайылбырлап болуру? Колхозчуларын сууржун амыдыралче шилчидер деп сорулга турбужа колхоз даргазы эш В. Сүмбүр колхоз төвүндө бир алаак кежилдир ег тип алган чурттап ораны чугаалаарга четчир. Оон ийи чамдык колхозчулар чези алгаш бажай туртуруп алган хирезинде бажынынга чурттавайн еглеринде чурттавышаан турары база-ла четпес.

Колхозчу тудугчулар ортузунда партияжи-массалыг ажилдарын кандыг-даа хевирлери чок, хүндүлел болгаш көргүзүг самбыралары, агит-хуудустар, хана солуну үнмейн турар, тудугчулар ортузунда солун номчулгалары чорбайн, агитаторлар ажылдавайн, социалисттик чарыштын түнелин үндүрбейн, бригаданын тускай будурулге хуралдарын тудуг бригадир эш А. Нас-Сюрюн, тудугда партия бөлүгүнүн организакчызы эш Х. Дас-оол олар кылбайн турарын демделгээр чугула.

Ам сорулга болза, тудуг ажылында бир четпестерин уузтап тургаш колхозчу тудугчуларын ажылынын темпизин дүргелдип, 1953 чылда көрдүнгөн тудуг планнарын чугаажок күсүдирин чедип алыры чугула.

Х. ТЕМБИРЕЛЬ.

ТАНДЫ

Танды районун Кочетов суурда тыва эге школынын септелгези 8 айнын 10-да доозулган. Ону күрүнө комиссияны хүлзеп алган. Школанын септелгезинге ада-нелер улуг дузаламчыны чедирген.

Школачылар Данзын-оол, Ян-оол школынын септелгезинге ханалары малгаштарынга шалааларын дозулаарына киришкенер.

—Школавыска ам каш-ла конгаш өөрөдир эгелээр-ле болгай бис—деп оолдар арзында чугаалайып турар

чылынга школынын эки шынарлыг септел, белеткел алыр сорулга-биле чончун ортузунга школа дугайында тайылбыр ажылын элзэн кызымак чорудуп, организакчы болганнар. Ол кызымак ажилдарын түнелинде Кызыл-Тайга, Сүт-Хөл, Алдан-Маадыр сумуларын эге болгаш Хер-Тайганын чеди чыл школынарын септелгези бүрүн доозулган. Ол ишкеш 1953—1954 өөрөдиге чылында одаар ыяжын долдур болгаш ажык хал белеткенишаан, оон 50—60 куузуун школа чанында дүжүрүп алганнар. База бир айнын аш-чөм курлавырларын белеткел алышаан, школынарын башкыларын болгаш өөрөдирчилерин четчелеп, данзын бадыладып алганнар. Ынчаарга, школа башкылары өөрөдирчилерин өөрөдиге чылында озадавайн, өөрөдир чогуур хүнүнүн бетинде школага бүрүн белеткелдиг чедип келзин дээр, өөрөдирчилер-биле болгаш оларнын ада-нелери-биле бесода чорудуп, оларнын ортузунда тайылбыр ажылын кылып турарлар.

Ол школынарын 1953—1954 өөрөдиге чылынга эки шынарлыг белеткенип алганын демделгенишаан, район комиссиязы ол школынарын бүрүнү-биле хүлзеп алган.

Н. НАЙДЫН.

Школа өөрөдиге чылынга белем. Ылангыч парта артынга бир-ле дугаар олурар биргякласкыларын четкпейн манап турар. Оон экиннин аксында калбак кызыл песте «Кирпич моорларын» деп улуг-улуг үжүктөрүн сипилп бижээр. Класстарын иштинде кара будуктуг парталар олуралы салдыган. Бир чаа школынын тудушкунун дооскан. Ам оон сонгаларын

Амгы Франциянын ээлери кымнарыл

—Амдырал чүге хүн келген тум улам-на бергендеп кел чыдарыл, үндүрүлгөр чүге эмин эртир улугул, оларны чүге чөптүү-биле хуваавазыл, билирин күзөй-дир силер бе? Франциянын курлавырларын баш билеп, кошкартарны дээрбедеп ап турарларны билирин күзөй-дир силер бе? Чангыс сөс-биле чугаалаарга херек кырында Францияны кым чагырып турарыл, билирин күзөй-дир силер бе?

Франциянын депшильгелг экономистер бөлүүнү үндүргени болгаш 1952 чылда Парижге парламентин үнгөн «Францияда миллиардер-трестилер» деп ному ындагы сөстөр-биле эгелээ. Даштыкы литературанын ном үндүрер чери чоокта чаа ол ному орус дылга очулдуруп үндүрген.

Дайын сөөлүндеги Францияда империализмдин кол демдектеринин хөгжүлдени ол номнун авторлары чаа материалга чырыдып, монополияларнын ажык-кончааларын канчаар-даа аажок улуг өзүлдөгө экелген, үстүндө болгаш салдыга капитал мөөнөжилгезинин күштөлүшкенин көргүскенер. Экономиканын бүгү адырларында сан-хөөнү каш борбак магнаттарнын тергилдешкенин чуруушсаан, Франциянын оонак «хостуг» бүдүрүлгө болгаш садыг колдаан чурт дээр дугайында буржуаз экономистеринин чулуруушкуну авторлар сойгаландыр илереди турар. Херек кырында чүрү болуп турарыл дээрге, улуг эвес бүдүрүлгөлөр безил ол ышкаш чээлинин, чиг-эттик хуваалдазын болгаш белен кылгырларын элзэн хөй кезинин саарылгазын командалап турар монополияларнын эрге-чагыргазында туруп турар.

Франциянын болгаш оон колонияларнын экономиктиг болгаш культурун амыдыралында эң улуг монополиялар тергилдеп турар деп чүве номнун материалдарында илден чуртун курлавырларын, күрүнеи оон бүгү-ле сан-хөөзү, албадалды арга-чөпкөктер, пропагандалы аппараты—парлапга, радио, ном үндүрер черлери-биле катая хаара олар боттарынын холунда ийги дайнанын мурунда Францияны «200 өг-бүлелер» эргелеп турар деп чугаалап турган болза, амгы үеде ол байдал херек кырында боттуг чүүд-биле дүүшпей турар: экономиктиг болгаш политиктиг эрге-чагырга херек кырында сан-хөө бөлүктөрүнүн болгаш трестеринин—миллиардер-трестилеринин багында турар бир каш оон кижилеринин холунда турар. Чижээлээрге, кара металлургияда дөрт миллиардер-трестилер: «Сиделор», «Юниор», де Вандель болгаш Рати тергилдеп турар. Олар кан бүдүрүлгезинин 80 хуузу монополчуткан. Автомобиль үлетпүрүнде «Рено», «Ситроен», «Пежо», «Симка», «Форд» деп «беш улуг» компаниялар бүгү продукцияларын 93 хуузу бүдүрүп үндүрүп турар. Эске эн чугула бараанарнын, чижээлээрге, алюминийнин бүдүрүлгезин база-ла бир каш фирмалар монополчудуп алганар.

Монополияларнын эрге-ажыктары оларнын тергилдеп турары экономиканын шак ол адыры-биле кызыгарлатынмай турары дүрүм болган. Киржилделеринин болгаш эвилелдерин системасы оларнын ажыл-чорудулгазынын хемчээлин калбартып турар. Дыка хөй миллиардер-трестилер үлетпүрүнү яны-бүрү адырларында бүдүрүлгелерин ээлеп турар.

Монополияларнын улуг эвес бөлүү ажык-кончааларнын кол массазын бодунун холунда мөөнөп турар. 1950 чылда 86.365 нитилелдер 386.182 миллион франк ажык-кончааларны алганар, оон иштинден ол нитилелдеринин чүгө 11 хуузу бүгү ажык-кончааларнын 85 хуузу алганар.

Кайгамчык хөй ажык-кончааларны үндүр чайгал ап турары колонияларны кадыг-дошкун мөлчүлгөге таварыштырып турар. Колонияларнын чону чаржынчыг дүрөнгү байдалда четкен.

Артык хөй ажык-кончааларны адыр сорулга-биле монополиялар

боттарынын өртктерин рынокка бедилер адап берип турар. Бир эвес кандыг-бир фирма бүдүрүлгенин чаргыдалын кудуладыптар болза, ол өртктерин чигетпес, харын монополияларнын ажык-кончааларын өзүлдөгө чедирер. Чижээлээрге, «Пеши-нэ» деп трестин 1951 чылдын майда акционерлерге кирген чыл отчөдунда 1 килограмм алюминийнин ботунези 20 франк кудулазын турда, алюминий өртз херек кырында бедий берген турган деп айткан.

Трестилер банкылар-биле сырый харылзаалыг. Ол чорук хөй эвес кижилерин холунга капиталдын улам улуг мөөнөжилгезин тургузуп турар.

Сан-хөөнүн эң күчүлүг бөлүү Ротшильдтерин бөлүү бооп турар. Ол дээрге күчү-шинээ лондонч болгаш парижчи Ротшильдтеринин ийи өг-бүлелеринин аразына хуваалып турар, эң улуг банк-тыр. Ук бөлүк бодунун салдарын улам-на калбартын, химиянын, энергетиканын болгаш үлетпүрүнү өске-даа адырлардында тергилдеп турар; ол дээрге, кандыг-бир бараан бүдүрүлгезинде боттары-ла монополиялар болуп турар хөй-хөй компанияларнын контролдап турар. Ротшильдтерин бөлүү даштыкы монополиялар-биле, чи. жээлээрге, «Ройал Датч (Шелд)» деп англи-голланд нефть трестини, «Ллойд» деп далайын англи камгалап компаниязы-биле сырый харылзаалыг, ол Африкада алдын тывыкын, «Пеньяройя» болгаш «Рио Тинто» деп өңүт металлдар талазы-биле улуг фирмаларны контролдап турар; ол дээрге, АКШ-та Морганнын бөлүү-биле, Англияда «Виккерс болгаш Империл кеминг индустри» деп концернер-биле, Барыын Германияда «Метальгезельшафт» деп концерн-биле харылзаалыг.

Францияда сан-хөөнүн өске-даа күчүлүг бөлүктери база бар. Чижээлээрге, «Банк де Пари э де Пей-ба»—«Банк де л Эндосин» артык күштүүнүн талазы-биле сан-хөөнүн колониялдыг бөлүүнү төлөөлөп турар.

Трестилер эргелелеринин хуралдарына, улуг сан-хөөчүлөрүнүн чажыг хуралдарына Франциянын экономиказынын ораажып турары нарын четки тутуп, эргеледин бүгү быраларын олар боттарынын холунга кирип ап турарлар. Сан-хөө олигархиязы күрүнеи бодунун тергилдешкенин, бодунун политиказынын болгаш ажык-кончааларын камгалаарын чөпсө кылдыр хуулдуруп деп номда демделген турар.

Күрүнеи монополияларга чажыг-канынын эң көскү чижээ болза, сан-хөө инспекциязы деп эдаар чүүл болуп турар. Ол бодунун ажыл-чорудулгазын хөй-хөй кол туруштарже—национализастатынган банкыларже, камгалап компанияларын болгаш күрүнеин сан-хөө органианынче, франштү демир оруктарын национал нитилелдерине, Соңгу-атлантик бөлүгүнүн органианында француз делегациялары, экономиктиг кады-ажылды жалганын Европа организациязынче, реконструкциянын болгаш хөгжүлденин Бүгү делегей банкызынче база оон-даа өскелерже непертедил турар. Сан-хөөнүн барык бүгү инспекторлары—180 кире—улуг буржуазия-биле өг-бүлө аайы барымдалап холбашкан болгаш монополияларнын эрге-ажыктарын камгалап турарлар.

Сан-хөө магнаттары дээди дүжүметтерин салып кирип турар, мычаарга чазак албан-дужаалдарында үнгөн дээди дүжүметтер оон соонда банкыларда болгаш трестилерде көскү дужалдарны ээлеп ап турар. Оон чижээле, «Банк де л Эндосин» директору болгаш Вишинин чазанга даштыкы херектер министри турган, амгы үеде сан-хөө инспектору П. Бодун кирер. Мындаг чижектер дыка хөй.

Франциянын миллиардерлери өске капиталистиг чурттарын магнаттары-биле холбаалыг, оларнын-биле кады ажылчы чоннарга улуг, колония улустарга удур демиселди чорудуп, демократтыг лагеринин чурттарына удур уланган реаксылыг политикага кады ажалдажылган ботандырып турар.

Франциянын сан-хөө олигархиязы 1947 чылдан эгелээш, бодунун политиказына американшыргы улагышкынын ажык-биле алган. 1948 чылда Маршаллдын планын өзүгаар дугуржулгага ат салганы-биле болгаш 1949 чылда Атлантик пактызынга катышканы-биле политикада ол угланышкын күштөлгөн. Француз магнаттар метрополияда болгаш колонияларда улус массаларнын өзүп турар шимчээшкенин боттарынын күжү-биле доктаадып шыдаар шинээ чогуу көргөш, АКШ-биле «кады ажалдажылгаже» кирген. Француз-трестилер Уолл-стриттин сан-хөө төлөөлөкчилери-биле сырый эвилелгө кирген.

АКШ-тын империалистери француз бүдүрүлгелерин акцияларын улуг өртк-биле садып алырын, америк-франция холуштак нитилелдерин тургузарынын аргазы-биле, француз бүдүрүлгелеринин акцияларына солчуушкун патентилери болгаш лицензиялары тыпсырын аргазы-биле Франциянын болгаш оон колонияларнын экономиказынын бүгү адырларынче ханылап кирип турар.

Франциянын чажыгыч бөлүктөрүнүн политиказынын улуска удур мөзү-шынары оларнын сан-хөө хемчеглеринден эң толдаргай көстүп турар. Бюджеттин акша-хөргөнгилеринин элзэн хөй көзүн, чижээлээрге, чазактын шериг чажыгыр болгаш яныз-бүрү хевиринин хөй-нитти акцияларнын чажыгыр бооп, субсидиялар, чээлилер бооп, дорт азы доора-даа монополияларнын карманынче кирип турарын хөй номнар-ноң авторлары көргүзүп турар. Монополияларнын ол орулгаларын үнер-дөзү шыдажып аргажок үндүрүлгөге оонастырып турар ажылчы чоннарнын калбак кезектеринин ажыл төлөвири болуп турар. Хергелелдерге үндүрүлгелерин түзү 1938 чылдын өскөргө чөк өртктеринге санай көргө, 1938 чылдан 1951 чылга чедир 77 хуу улгаткан болган.

Оон-биле чергелештир бюджет өзүгаар аажок артык хөйүп ап турар монополиялар үндүрүлгелерин бичи чаржынчыг кезин төлөп турар. Монополияларнын төлөп турары кол үндүрүп болур нитилелдерге үндүрү 1951 чылда бюджеттин орулга кезинин чүгө 9 хуузу болган.

«Францияда миллиардер-трестилер» деп номда көргүстүнгөн фактылар бо үедеги капитализмдин кол экономиктиг хоойлузунун чорудулгаларын бүзүредип бадтык ап турар.

Номунун эң чугула түңкелдеринин бирээзи чүл дээрге, сан-хөө олигархиянын иштинде чөрүлдээлерин улам шыгыны чидигенип, дээрбечимонополияларнын демиселинин күштөлип турарынын дугайы болур. «Сан-хөө олигархиязы ажык-кончааларнын үнер дөстөрүн бодунга мөөнөп ап турза-даа, ол чангыс-эптиг блок болбайн, харын ажык-кончаалар дээш ханы чөрүлдээлөр болгаш кадыг дошкун демисел-биле дүрбүжүп турар... Сан-хөө олигархиязы аажок улуг колониялдыг ээлел черлерин мөлчүп, миллион-миллион кижилерин аштангы-дүрөнгү, карангы-бүдүүлүк чоруктарга таварыштырып, олардан ажык-кончааларын үндүр шаап ап турза-даа, ол хосталгалы шимчээшкенин тиелтирбөс көлдүрүшкүнүнгө чүңүч-биле-даа шаптык кадып шыдаас. Ол, Франциянын бодунда хөлээлиг күш-ажыл ажалдакчыларын күсели-биле, үүрмек чер ээлерин, ус-дарганарын, садыгыларын, хостуг профессионалы кижилерин дээрбедеп алыр чоруктун күсели-биле мангысталдыр чурттап турар; ол даштыкы дузаламчы алыр дээш чуртун национал эрге-ажыктарын садып турар. Ол, чаа урегдекчи дайынны белеткеп, оон-биле нациянын барык хөй нуруузу бодунга удур чайлаш чокка катат тургузуп турар деп бо номнун авторлары толдаргай чижектер-биле көргүзүп турар.

«Францияда миллиардер-трестилер» деп номун совет номчукулар сонуургал-биле номчуурал.

Л. СЕРОВА.

Францияда ажыл соксадышкынын демисел калбарып турар

ПАРИЖ. «Форс увриер» болгаш «Христиан ажылчы чоннарнын француз конфедерациязы» деп профэвилелдери биле чазактын аразына сөөлгү ийи хүнүн дургунунда болуп эрткен чугаалажышкынар буурап дүжүшкүн-биле доозулган.

Барын үзелдиг профэвилелдеринин баштынарнын чазак-биле ажыл соксатканнарнын чангыс-эвин сандарадыр сорулгалыг чугаалажышкынарнын буурап дүшкени боттарынын амыдырал эргелери дээш демисежип турар француз ажылчынын ангынын туруштугу чоруу-биле тайыбырлатынар деп демократтыг парлапга онзапал шыяп турар.

Август 17-де чазактын баштыны Ланьель радио ламчыштыр чүве чугаалаан, париж солуннарын хөй нүбүзү ону ультиматум деп алап турар. Ланьель чижээлээрге, «Даарта август 18-те ажыл-соксадышкынын соксадырын негеп тур мен... Чазак амдан эгелээш бодунун чорудулгазынын шүгүмүн үзе толдаргай-биле алган. Ажылга үнмез кижилер-биле оон ынай канлыг-даа чугаалажышкынар турбас» деп меделген.

«Коргудушкуннар демисежип турар ажылчы чонну сүртөтпейн турар. Ланьель бир эвес анаа кордап турары ол болза, алдап турары ол»—деп «Юманите» солун меделген турар.

Солуннарнын меделерин өзүгаар алырга, ажылды доп-дораан үргүлчүлөп чоруду дугайында премьер-министр Ланьельдин негелдизи ажыл соксадышкынын демиселди чүгө кошкатпана эвес, харын улам улугу-биле калбарткан. Ажыл соксадышкынын демисел чаа күш-биле үргүлчүлөп турарын бо хүнгү солуннарнын меделери көргүзүп турар. Почта, телеграф, телефон ажылдакчыларынын ажыл соксадышкынын ийи недела үргүлчүлөп турар. Парижде болгаш өске-даа улуг-улуг хоорайларда боттарынын негелдери хандырып бербезен шагда ажылга үнмез деп шиптир-биле долдунган, ажыл соксадып турар почтовиктеринин массалык хуралдары болуп эртин турар. Бүгү чуртта канлыг-даа почта-телеграф болгаш хоорайлар аразынын телефон харылзаазы мурунку хевээр-ле ажылдавастан. Албадалыг мобилизация дугайында дужаалды күсөдиринден ойталаан, почтанын ажыл соксадып турар беш ажылдакчыларына удур суд бүтүнгүлүгүн таарзыныксымас чоруун билдурган деп солуннар меделеп турар.

Демир-орукчуларнын бүгү-нитти ажыл соксадышкынын мурунку хевээр-ле калбак херлишкенин үргүлчүлөшкөнү. Мурунда Франциянын демир оруктарына анаа чоругула тургулаан 15 муң поездилерин иштинден 20 хирезин ажалдадыр чорук хөй эвес санныг штрейбрехерлерин дузазы-биле чазакка четкеп деп демократтыг бөлүктөрдө айттып турар. Париж вокзалдарынын хөй нуруузу мурунку хевээр-ле халдычкан. Демир-орукчуларнын ортузунга хөдөлүшкенин чангыс-эвин быжыглар дээш демиселди күш-ажылды бот-нитти конфедерациязы үргүлчүлөп турар.

«Форс увриер», «Христиан ажылчы чоннарнын француз конфедерациязы» федерацияларга болгаш автоном профэвилелдеринге күш-чоруун» август 19-гы «Либерасон» солун айттып турар. «Парламенттин хуусаа бетинде чылдырлары чайлаш чок апарган, ычанган ол бет дээрге-ле үе-шагны ойнап алырын оралдажып турар апарган министрлер чөвүлелин дарагы меделвес аргажок болганы кымга чажыг боор» деп ол солун бижээн.

Кореяда туттурган шериглерни дедир чандырып турары

ПЕКИН. Синьхуа агентилелинин корреспондентизинин август 18-те Кэсондан дамчыдып турары болза: Бо хүн корей-кыдат тала өске талага 450 туттурган шериглерни дамчыдып берген, оларнын иштинде 150 корей эвес националдыг туттурган шериглер болгаш 300 корейлер бар. Корей эвес националдыг туттурган шериглерин иштинде 75 американаар, 75 англичылар бар.

Өске тала корей-кыдат талага Кореянын Улус армиязынын 2403 туттурган шериглерин дамчыдып берген.

Кореяда тайбычдылга дугайында дугуржулганы үрээрин америк тала үргүлчүлөп турар

ПЕКИН. Синьхуа агентилелинин корреспондентизинин Кэсондан меделгенде чугаалап турары болза: Муруну Кореяда туттурган шериглерин лагерлеринче Кызыл Крестинин корей-кыдат төлөөлөкчилерини баар чоруунга американаар шаптык учураштырарын үргүлчүлөп турар.

Кожодо ортулукта лагерлерин америк эрге-чагыргалары Кызыл Крестинин корей-кыдат төлөөлөкчилеринин туттурган шериглерге экелген чагааларын ээлери үлөп бээринге шаптыктап турар деп чүве билдингир апарган. Айтынган чагааларын туттурган шериглерге тыыспайн, харын Паньмыньжоньче чорудуп бээр чүве деп американаар меделген. Американаар эрге-чагыргалары Кызыл Крестинин корей-кыдат төлөөлөкчилеринин экелген белектерин база үлөп бербезенер.

Муруну Кореяда ажылдап турар Кызыл Крестинин холушкак бөлүүндө корей-кыдаттын улус төлөөлөкчизи Вонь Куи Кожодо ортулукта америк шериг эрге-чагыргалары анаа үргүлчү шаптык учураштырып турар болганын бодунун ажылды чорудуп шыдавайн турар. Америк тала Вонь Куини харылзаанын чөпкөк-биле хандырай турарын учурунда Кызыл Крестинин Муруну Кореяда ажылдап турар холушкак бөлүүнүн чер-черде бөлүктөрүнө корей-кыдат төлөөлөкчилеринин ажылынын талазы-биле чүңү-даа ол билбейн тургулаан.

Пусан бөлүүндө корей-кыдат төлөөлөкчилер американаарнын шаптык учураштырып турарын түңкелдинде августун 8-те бодунун ажылын соксадыр учурга албадатканы билдингир болгай.

(СЭТА).

Японияда автомобиль үлетпүрүнүн ажылчынарыннын ажыл соксадышкыны

ПЕКИН. Синьхуа агентилеи Япониядан алдынган меделэни барымдаа болдуруп алгаш, августун 11-де Япониянын автомобиль үлетпүрүнүн ажылчынары Иокагамада профэвилел организациязынын чеди кежи-гүнерин автомобиль үлетпүрүнүн ажылчынарыннын эвилелин дарагы Мосуду баштадыр тудуп чорудулаанга удурланышкынын демдээ болдуруп, чээрби дөрт шактыг ажыл соксадышкынын чоруктанар.

Ажыл соксадышкынын Токюда, Иокагамада, Пурумиде, Иосикарада болгаш Ахикатюкиде «Нисса» деп автомобиль компаниязынын заводтарынын ажылчынары киришкен. Ол-ла хүн Осакада автомобиль заводтарынын ажылчынары эсеткил катыштырылганын демдээ кылдыр 48 шактыг ажыл соксадышкынын чарлаанар.

(СЭТА).

„Спартак“ (Москва) болгаш „Гонвед“ (Венгрия) деп бут бөмбүчүлүк командаларынын Будапештиге эш-хуу учуражылгасы

БУДАПЕШТ. Август 20-де Будапештинин улус стадионунга «Гонвед» (Венгриянын Улустун армиязынын спортчу нитилели) биле «Спартак» (Москва) деп бут бөмбүчүлүк командаларынын эш-хуу учуражылгасы болуп эрткен. Чидиг демиселдин соонда 25-ки минута турда спартакчылар санны ажитканар. Оюнуун бирги чарты «Спартак» командазынын тийлелгези-биле 1:0 санны болуп доозулган. Оюнуун ийги чартында венгр бут бөмбүчүлери үш мячти, спартакчылар база бирни кирип тепкенер.

Учуражышкын «Гонвед» команданын тийлелгези-биле 3:2 санны болуп төнгөн.

Харысалгалыг редактор Д. О. БЕГЗИ.

Эрнст Тельманны фашистерин араатанзы-биле өлүргенинден бээр тос чыл болганы

Немец ажылчы чоннарнын кажыдаалдыг хуралы

БЕРЛИН. Немец ажылчы агынын баштыгы Эрнст Тельманын гитлержи өлүрүчүлөрүн араатанзыг өлүргенинден бээр тос чыл болганы немец ажылчы чоннар август 18-те демделгезинер.

Эрнст Тельманга алдар болдурган кажыдаалдыг митинг шаанда Бухенвальд деп албадалдыг күш-ажыл кылдыртып гитлержи лагерин турган черинин дөксөкери Веймарын

чоогуна болуп эрткен. Эрнст Тельманнын өлүрткени ол черге мемориалды самбыранны митинг болуп турар үеде ажиткан. Ында мынча деп бижээн: «Бо черге 1944 чылдын август 18-те фашистерге өлүрткен, немец улустун улуг огу, немец ажылчы агынын баштыгы Эрнст Тельманга мөнгө алдар».

Германиянын Социалистиг чангыс-ай партиязынын ТК-зынын се-

кретары Пауль Вандель митингге чүве чугаалаан.

Европанын дыка хөй чурттарында келген муң-мун антифашистчилерни гитлержилерин хилинчектеп турганы ол лагеринин эргидеги крематориязынын бажынынга митингин кирижичилери чечектерин салганар.

(СЭТА).

Франциянын хөй-ниттизи парламент сессиязын чылдырарын негеп турар

ПАРИЖ. Франциянын национал хуралынын бюрозунун адресинге парламент сессиязын доп-дораан чылдырарын негеп турар депутаттардан улам-на чаа-чаа телеграммалар кирип турар. Август 19-ка чедир бюро 222 негелделери алган.

«Ланьелдин эрге-ажыктарына таарыштыр Эррионун ажылдарын оралдажып турары «корум-чурумун күүсетсе чогуур чүүлдеринин оожум

чоруун» август 19-гы «Либерасон» солун айттып турар. «Парламенттин хуусаа бетинде чылдырлары чайлаш чок апарган, ычанган ол бет дээрге-ле үе-шагны ойнап алырын оралдажып турар апарган министрлер чөвүлелин дарагы меделвес аргажок болганы кымга чажыг боор» деп ол солун бижээн.

(СЭТА).

Бельгиянын ажылчы чоннары француз ажылчынарыннын демисел-биле эп-сеткилин кадып турар

БРЮССЕЛЬ. Август 19-та «Драпору» солунун меделеп турарын өзүгаар алырга, Франция биле кызыгарлажып турар районнарын сонгу Францияда пөс-таавы бүдүрүлгелеринде ажалдап турар дыка хөй белги чону француз ажылчы

чоннарын ажыл соксадышкынынга катышканар. Ланьельдин чазанын реаксылыг декреттеринге удур француз ажылчынарыннын демисел-биле бодунун эп-сеткил катыштырып турарынын дугайын белги ажылчы чоннар меделгези.

(СЭТА).